Контрольный экземпляр

Массо-а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

Серло

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дех • ЕРА, 12 ФЕВРАЛЬ, 1981 ШУ. • № 18 (6308). • Мах 2 кепиг.

ДЕЗАЧА СОВГІАТО декхарийла ду

Республиканa, Ачхой-Мартановски Грозненски районашта, цхьайолча коллективашта Ерригсоюзни социалистически яхье доккхий чу йоккхашка кхачарах, 1980 шера а иттлагlча пятилетке а экономически социальни дегlадоалалара йлан толаме кхоачашъярах КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела Цlе байракхаш яларо Нохч-Гlалгlайчен берригача къахьегамхой дегаш гlоз а даьхад, хьинар ай а даьд. Массанахьа а ещ а цу йоккхача событена хетаяь митингаши собранеши. Городашкарчен юрташкарчен къахьегамхоша хьайхайкаду Даьхено деза совгlат далара, Коммунистически партен Советски правительствая lалаьмате чlоагlа йоакхо яра жоп-луш кхы а дикагlа болх бе, цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шера планаш кхоачаш а тlеккхоачаш а е, КПСС XXVI съезда баха ма боагlа накъабаха шоаш кийча хилар.

КПСС XXVI съезда накъадолхаш

Гlишлонхой цlей

Селхан Грозне В. И. Ленина цlерагlча культура Двореце торжественни собрани хилар Нохч-Гlалгlай АССР гlишлоц управлене № 7 йолча СМУ-на КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела Цlе байракх дlалара хетаяь.

Собрани хьайийллар КПСС Заводской райкома хьалхарча секретара В. А. Куценкос. Цул тlехьагlа гlишлонхой дезача совгlаташца даьхъала а буццаш, цар даьхача толамех лоаца къамаьл дир КПСС Нохч-Гlалгlай обкома шоллагlча секретара наь. Л. Д. Магомадова.

Цlе къамаьл деш цо белгалдаьккхар:

— СМУ-7 коллектив дукхача шерашка леррагlа болх беш хьайоагlа Нохч-Гlалгlайчен лоархlамегlа йолча объекташка. Иттлагlча пятилетна а дlададахача шера а планаш коллективо толамца кхоачашъяьй. Белгалдаккха дезаш да СМУ-7 коллектив вай республике эггара лоархlамегlа йола объект ЭЛОУ-АВТ хьалъеча дакъа лоацаш хиннилга. Хlаьта цо укх шера баьча къахьегама наькъах хьахиннар да тахан ер деза совгlат коллективана [illegible].

Шай къамаьл чакхдоалаш гlишлонхошта ловца а боаккхаш, кхы а доккхагlа толамаш дахара уж тlа а хьехаш байракх управлене култалхошна дlалу Л. Д. Магомадова.

Парте Грозненски городской комитета карара кара тела Цlе байракх СМУ коллективана дlаелар КПСС Заводской райкома хьалхарча секретара В. А. Куценкос.

Собрание кхы котало дакхарашa даьхъала буцаш къамаьлаш дир СМУ-8 начальника В. Я. Ярошевско, Грозненски ашкбетонни конструкцей завода партийни комитета секретара И. В. Наренкос, «Кавэлектромонтаж» треста начальника П. В. Шахалоева, № 7 треста МУС начальника Н. А. Ершова, кхыча кхыбараша.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК, парте Грозненски городской комитета шоай къахьегама кхыта беза мах барах коллективна цlерагlа баркал оалаш къамаьл дир СМУ-7 начальника А. А. Турпалова.

Дезача совгlата наь а луш СМУ-7 коллективо керда, кхы а доккхагlа дола декхараш тlаийцар.

Х. АУШЕВА.

ЯХЬЕ КОТБАЬННАРАШ БОЛЧА

ИШТТА БАЬККХАР ТОЛАМ

Иттлагlа пятилетка чакхйоаллаш боккха кхаъ хилар Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача Къахьегама Цlеча Байракха орден лелаеча колхоза къахьегамхошта. Колхоза председатель керте а волаш колхозхой групп хилар Москве, Звездни городоке. Хьайбий боахам дегlабоалабеча толам баьккхарах цига царна елар космонавтий вымпел.

Дукха ха ялалехьа Дубовская яхача станице цхьаьккха кхаъ кхаьчар — колхоза председатель Феньева Галина Герасимовна парте XXVI съезда делегаталла хержар. Хlаьта укх деношка колхозхошта хайра СССР ВДНХ Ерригсоюзни Сийлен улга тlа а боаккхаш шоай боахама КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела Цlе байракхи памятни знаки еннилга.

Дlададахача пхе шера общественни производство дегlаккувлача дикка доккхий толамаш даьхад колхозо. Масала, кийслагlча пятилеткечул 17 процент дукхагlа даьккхад ялат, дулх — 70, шура — 34, тха — 57 процент. Гlадвугаш да иттлагlча пятилетка тlеккхьарча шера карагlдаьннараш а. План 1195 тонн йолаш даьккхад 1222 тонн дулх, планал дукхагlа пачхаьлкхенга ехкай шура, номсаш, ялат.

Юкъера лаьрхlача иттлагlча пятилетка хlара шера баьпайда 3 миллионаш 880 эзари сом хилар, е кийслагlча пятилетке хиначул 1 миллионаш 40 эзари сом дукхагlа.

Мехка коммунистий форума накъадаха кийчлуча хана къаьстта чlоагlа йоаржаяьй социалистически яхь. Доккхагlа дола декхараш тlа а ийца уж толаме кхоачаш деш хьабоагlа колхозхой. Масала, царех ба хьайбаш леладераш. Хlанз, lай а тlестталу шура. Нагахьа сайна январь бетта хьалхарча деношка заданел совгlа 400 — 500 килограмм шура йоаккхаш хиннале, хlанз планал совгlа йоаккхар 800 килограммага дlакхаьчай.

Же дика lентара доах дукхача бригадашa. Да цо дойташ, дерста долаш дlакховчадеш латт уж дахка долалургдолча компанега.

Механизаторий гlулакххаш а дика лел. Уж техникана ремонт [illegible] бовлаш боакх, хlанз сихбенна кхашка минеральни органически удобренеш дlаккухьаш ба.

Уж толамаш даха миштa вlаштlехьдаьннад укхаза? Из де йиш хиннай наха хьинар ца кходеш къахьегарах, лаьха сакхетами чlоагlа дисциплинен йолаш уж хилларах, цар шоайла вlаши гlо-новкъостал дарах. Дукха ба цига колхозе меттел районе а ерригача республике а бовзаш бола башха-дика къахьегамхой. Царех ба механизатораш Дорофеев Михаил, Прадедов Михаил, Вартик Георгий, доярхаш Магомедгаджиева Халисат, Моисеева Акулина, Черньппева Галина. lаьсий леладераш Зубкова Ольга, Арсаева Вучу, хьайбашта гlулакх дераш Мусаипов Висолта, Евсеев Иван, жа lуй Саитов Аяку, Абдуллаев Абдурахман, дуккха кхыбараш.

Толам баьккхара доккха гlо ду наьха даим йоакхо яро, яхь йоаржаяро. Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, колхоза кулгалхоша дерригa а ду коллектива хьинар айдара, хlаранегара доьгlар хьадехара, общественни рузкъа ларъдара а дебадара а.

Дукха пайдане гlулакхаш дlадоладаьд укхаза. Хоаш мa хиллара, Шелковской районе хьахиннай механизированни отрядаш вlашагlйоххара инициатива. Хlаьта из гlулакх эггара дикагlа вlаштlехьа даьккхар «Путь к коммунизму» яхача колхозе. Цу отрядашa болх дика берах йиш хилар соахка кхашна деш мел хинна балхаш ханнахьа чакхдаха, колхоза а бахача цаьна а хьайбашта мел эша доакъар lалаще. Масала, план 5540 тонн йолаш 7100 тонн йол кийчйир. Шера планал 100 тонн дукхагlа lалашйир сенаж, гранулаш — 700 тонн.

Доярхашта юкъе социалистически яхь йоаржаеча а дукха пайдане хlамаш юкъекхухь укхаза. Хьалхагlа пхе баьлл системагlа лелайора яхь. Из чlоагlа чоалхане гlулакх дар. Счетни болхлой дукха ха йоайора цо. Колхоза председатела инициативагlа, хlаьта партокома член хилерах терра шурий ферме организаторски политикоихетамех болх белга тlадихлад цуна, хlара бригадерча шинша доярхана юкъе яхь лелаелга юкъедоаладир. Хlара бригадера дикагlа йолеш хиокхамаш вогlа долеш доярхана яхь лелаю кхыча бригадера йолчарца. Поккхагlа опыт йолчо вокхаьнна новкъостал а деш балха говзал дикагlа карaерзaра вьттув лу цу гlулакхо. Бакъда, из а даш цу тайпара лелаеча лхьах хьахулаш дола кертера дар. Нагахьа сайна хьалхагlа яхье котбаьннараш мара премеш, совгlаташ телеш белгалбоахаш хиннабецe, хlанз берригаш а гуччахьа ба. Цудухьа царех хlаранс дер бlарг кlал хул. Хlаьта цо шийй аргlан хlара доярка бехктоинхам лакхбу, хlаранс дега чу дикагlа болх бара уйла чуйоссаю.

Цу тайпара яхь лелаьча хьалхарча шера котало пьыкхар Магомедгаджиева Халисатеи Магомедова Фатимаи. Халисата хlара lаттагара 5045 килограмм шура ийкккар, Фатимас — 3963 килограмм. Хlаьта Фатима цхьан юкъа тlехьаюсарех лоархlаш яр. Эсала-м яц тlехьаюсаш хиннар! Кхыча районашкарча хьалха латтача доярхаша йоакхдар масел шура йоакккхай-м-кх!

Цкъа доярхаща къайнаьа деш Феньева Галина Герасимовнас аьлар:

— Шун гlулакхаш дика лел. Моисеева Акулина Степановнай рекордал тlехдоаллара тlехьа яхь йоаржае еза ха хьатlаккхаьчай.

— Сона чlоагlа дика хетаргда сайла хьалха саг воалле, — аьлар Акулина Степановнас. — Тlаккха фермера гlулакхаш кхы а дикагlа лаларгда.

— Тхо раьза да, — цхьан дагара аьлар доярхаша. — Хlара lаттагара шера 5000 килограмм шура ийкхара тlехьа яхь йоаржаергья оаха.

Шелковской районе хинна ца lеш, ерригача республике а хlара lаттагара шера 5000 килограмм шура эггара хьалха яьккхар Акулина Степановна яр. Цо дlадоладаь дика гlулакх хlана массанахьа а шерра хьалльацад. Цудухьа дукхача доярхаша хlанз шера мазал шура йоаккх, вожаш цунна тlаккувш латт.

Производство вlаштlехьйоаккхача, нахаца болх беча геттара боних ба кулгалхой, юкъерча звенон специалистий лоархlам. Дукха ха йовццаш цу болхлошта аттестаци яьй колхозе. Экзаменах дика лоархlавир 40 саг. Цар хьахьеккхар шоаш кlоаргlа иналеш йолаш болга, цоашта производство дика вlаштlехьаккха ховлга.

Цхьабакъда, цох а хилац кхоачам. Цул совгlа наьха ма дий духовни хьашташ, культурни эшараш, шоай новкъостаща дог-бе зам бав лоаш ма бий уж. Цу тайпара хьашташ кхоачашдара даим йоакхо еш хила беза кулгалхойн специалисташи. Аттестаце хьа ма хьоккхара, царех дукхагlа бараш нахаца болх бе, коллективе дика нравственно-психологически хьал оттаде хоаш ба. Царна хов нах тешабе, шоашта тlехьабаха, коллективана хьалхашка латта декхараш кхоачашдара уж оарцагlа баха. Хlаьта цу даькъе царна масане масал телаш я колхоза председатель Феньева Галина Герасимовна.

Доккха совгlат даларца белгалбаьккхаб колхоза коллективо иттлагlча пятилеткe баь болх. Укх деношка хьинар кхы а айдаь къахьегаш ба колхозхой.

— Парте XXVI съезда дикача совгlаташца вакъагlоргда аьнна денна дош дизза кхоачашдергда оаха, — йоах колхоза председатела. — Съезд хьаелла ди хьатlаотташ дулх дохкара кварталь на плани пачхаьлкхенна шура дlаялара шин бетта плани кхоачашъергья оаха.

...Буруни вренашка уллача колхозо дика дlайолаяьй керда пятилетка. Шеко яц цо керда, кхы а доккхагlа дола мулаш доахаргхилларах.

А. КУИМОВ.

ХАДДАНЗА ХЬАЛХАЛАТТАРАШТА ЮКЪЕ

Грозненски радиотехнически завода коллективо доккхий декхараш тlаийцад цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шера. Цо дош деннад укх шера хьалхарча цини бетта план вай мехкарча коммунистий лакхера форум хьаеллача денга кхачалехьа кхоачашъе.

Шерра социалистически яхь йоаржаьча завода болхлоша тlеккхоачашдеш да шоаш тlаийца декхараш. Дlабахача бетта планагlа лаьрхlачул совгlа цар арахийцар 30 эзар сома маьхa валови продукци, маькал яьккхар 27 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукци, культурно-бытовой гlулакхашта эша товараш арахецара пачхаьлкхен план а дикка тlеккхоачашъяьй. Укх бетта чотагlа цар арахийцад 27 эзар сом мах бола товараш.

Уж къахьегама толамаш хьакхоллаш барий цlераш йоахача хана эггара хьалхарчарца хьоахабу № 9 йолча цехера радиоаппаратура регулировщикаш, коммунистически къахьегама ударникаш Андрианов Алексейи Донецкий Валерийи. Дlаяхача пятилетка задани ханал ши шу хьалха кхоачаш а яь, хlанз цхьайтталагlча пятилетка кховлагlча шера календарагlа къахьегаш ба уж. Цхьаккха смена дlаяхийтац цар шоай нормаш 160—170 процент кхоачаш ца еш.

Завода пхелагlча цела болхлоша чlоагlа лоархlаши сийдеши ба социалистически яхье хьалха а латташ, шоай новкъосташта хьоким телаш хьинаре къахьегаш бола литейщикаш Ситцова Анна, Амерханова Фатима, кхыбараш. Цар цехо эггара хьалхарчарца рапорт делар январь бетта план кхоачашъярах. Болхи социалистически яхьи кхетамца вlаштlехьбаьккхаб йоикха опыт йолча мастера Горина Надеждас. Хlаранегара доагlаш дар хьа а деххаш, тахан баьккха толам кховна норма хилийтара оарцагlбоах цо коллективера беррига болхлой.

Ерригача участкашкара болх боагlача боарамагlа дlабахийтара, цехашта юкъера операцеш чакхъяхара режим ийса лелайтара шин хьинар кхо ца деш болх беш я завода къахьегама ветеран, цеха диспетчер Гончарова Валентина. Къонача болхлоша шоай дикагlйола хьехамча лоархlаш я из. цо кийчбаь говзанчаш итташ ба заводе.

Бокхагlболча шоай новкъосташа, къахьегама ветеранаша доахачаред эсалагlа довцаш къахьегама толамаш е довхаш бола комсомольцаши магирхойн кlезига бац завода шоллагlча цехе. Денгара денга шоай производственни хьокхаман тоадеш накъаболх уж КПСС XXVI съезда. «Хlара бетта денна — дикала Знак!» яхача девизагlа лаьрхача яхье хаддаза хьалха а латташ дика болх беш я радиомонтажница Малышева Екатерина. Цхьаккха смена дlаяхийтац цо шийй норма 125 процент кхоачаш ца еш. Хlаьта ше хьеш мел йола продукци тlехдика мара хинийтац.

СУРТАШ ТlА: (аьрдехьара аьттехьа) кийчъеча продукцега хьожаш ба литейщикаш А. Ситцова, Ф. Амерханова, мастер Н. Горина, диспетчер В. Гончарова; шоллагlчу тlа радиоаппаратурана регулировка еш ба регулировщикаш А. Андрианов (lохейна вагlар), В. Донецкий; кховлагlча сурта тlа я дикагlйола къона радиомонтажница Е. Малышева.

С. ХУГАЕВА сурташ.

УКХ ШЕРА 10 ФЕВРАЛЕ ШУРИЯ ФЕРМАША БАЬЧА БАЛХА ХЬОКХАМАН ГОНТАШ ЙОЛА СВОДКА

Районаш	Хlара lаттагара дийнахьа яьккхар (кгр)	
	1980 шера 10 февраль	1981 шера 11 феврале
Ачхой-Мартановски	4.2	4.4
Грозненски	4.6	4.7
Гудермесски	5.1	5.1
Малгобекски	2.9	3.7
Надтеречни	2.6	3.4
Назрановски	4.0	4.8
Наурски	3.1	4.9
Сунженски	4.2	4.6
Урус-Мартановски	4.7	4.1
Шалински	4.1	4.5
Шелковской	5.8	6.1
Республике тlолла	4.5	4.7

БОЛХ ТОАЛУШ БОАГlА

Парте съезда сийна хьинаре вахте иттача быта служба болхлоша дика толамаш даьхад январь бетта. Дlадахача шера тlехьабусаш хиначал цу даькъа болхлоша бахача наха бытовой гlулакхаш дара боарам тlа-тlа айбеш латт.

1981 шера январь бетта бахача наха даь дола тайп-тайпара бытовой гlулакхаш 1.8 миллион хилар, бетта программа 100.9 процент кхоачаш а еш.

Ерригa республика хьайначa соахка январь бетта даьча бытовой гlулакхел 9 процент дукхагlа да укх шера цу юкъа даьраш. Юрташка бахача наха бытовой гlулакхаш дара январь бетта план а толамца кхоачашъяьй.

Бытовой гlулакхаш дара цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча бетта программа толамца кхоачашъяьй наха бытовой гlулакхаш деча министерства предприятеша, «Чечингазстрой» треста, транспортни управлене, кхы дуккхачар.

Цхьабакъда, бахача наха гlулакхаш дара планаш кхоачаш а ца еш, дlахо тlехьаюсаш дlайолхарех йола предприятеши организацеши йолаш я. Царех я юрта боахама «Чечингушскотопром», «Чечингушвино» объединенеш, кхы цхьайола организацеш.

ХАНАЛ ДИККА ХЬАЛХА

КПСС Надтеречни райкома хьалхарча секретара цlерагlа рапорт дера укх деношка «Знаменский» совхоза къахьегамхошкара. Цар хоам бора трактораш, тlехьаювза техника тоаяра план шоаш кхоачаш яь а бlаьстан кхашкара балхаш дlадоладе кийча а хиларах.

Механически мастерске, механизаторий йоккхача коллективо ха цa къовсаш, шоашта хоьр, могар оарцагlдаьккха, из кхо ца беш баь болх ховлуш ба цу лоацача хома тlа.

— Цхьа барт болаш, дийнахьара балха норма ш хаддаза тlеккхоачашъеш къахьийтар тха механизатораша. Техника тоаеча дакъа лоацаш хиннача наха, — дувц совхоза директора А. Э. Батукаева. — Запасной оатхалаш ца тоьаш хlара шера хало хьег оаха. Цунца цхьана, уж кхоачамбоалаш lалашъе гlертаниз дlакхоачар деш къахьийгача мастерске заведующе Б. Т. Алдамова техника тоаерашка дукха хоавлийтанзар халонаш укх шера. Иштта болх вlаштlехьбаккхаро карагlдалийтар план 16 йолаш соахка йиълагlча кварталe 22 трактор тоеш уж тоаяра укх шера хьалхарча шера план бутт хьалха кхоачашъеш.

Тlехьаювзаш лелаю инвентари, трактораш тоаяра план ханал хьалха кхоачашъе доккха новкъостал дир кхоалагlча отделене механика В. А. Эдисултанова, механизатораша Шабаев Мувсас, Абдуев Хlарона, Яхаев Хасамбека, механстерске болхлоша слесара-инструментальщика Алиева, токара Джатаева, топливни аппаратура тоаеча слесара Хасбулатова, кхычар.

КПСС XXVI съезда толамца накъабахар духьа яьржача социалистически яхье хьинаре дакъа лоацаш балха нормаш дикка тlеккхоачашъеш хьадер тешаме деш къахьийгар цар.

— Шоай балха говзанчаша, тишъеннача тlехьагlа цар юхаметтаоттаяьй 30 процент оатхалаш, — йоах совхоза керттерча инженера И. Баймурзаева.

Техника кийчон хутlаре дlаоттаелга ханал хьалха чакхдаккхара дана гlо дир наьха балхацара моральни материальни безам совбаккхара оттаяь хиннача мероприятеша. Социалистически яхьа бетта яьча итогех планаш тlеккхоачаш а еш теша ме болх баьта хlара къахьегамхочоа алапин цунах кхы а 20 процент ахчех лора.

Хlанз совхозе вlашагlъеккхача агрономически курсашка шоай балха говзал лакхъеш, кхы тlа а шоай техникага хьожаш ба совхоза кхаш леладераш.

Г. МЕДВЕДЕВ.

«НГlАССР КУЛЬТУРА ЗАСЛУЖЕННИ БОЛХЛО ЯХА СИЙЛЕН ЦlИ ОТТАЯРАХ» ДОЛА НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ ПРОПАГАНДИСТАШТЕИ ПОЛИТИЧЕСКИ СЕРДАЛОН ЦlЕНОЙН КАБИНЕТНИИ БОЛХЛОШТЕИ ДОАГlАШ ХИЛИЙТАРАХ ДОЛА

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

1. 1965 шера 1 июле арадаьнна «Нохч-Гlалгlай АССР культура заслуженни болхло яха сийлен цlи оттаярах» дола Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ доагlаш хилийта марксистско-ленински дешара система пропагандисташтеи партийни комитетий политически сердалон цlенойн кабинетийн болхлоштеи.

II. 1965 шера 1 июле арадаьннача «Нохч-Гlалгlай АССР культура болхло яха сийлен цlи оттаярах» долча Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указа укх лохера тlатохараш де:

1. Указа I статьяи хьалхара дакъа «белгатьчча культура учреждений организацeйн балха юкъе общественни хьисапе дакъа лоаца наькъа дешаш чакхдаьнначул тlехьагlа е чулоацам бола укх лохера абзац тlатоха:

«КПСС-ен Советски пачхаьлкхени теори, политика, истори дlадовзийтача, къахьегамхошта коммунистически яхетам лучa доккхий хlамаш карагlдайннача марксистско-ленински дешара системa пропагандисташта, партийни комитетий политически сердалон цlенойн кабинетийн заведующешта, заведующей заместителашта, консультанташта».

2. 1965 шера 1 июле Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указагlа чlоагlъяьча Нохч-Гlалгlай АССР культура заслуженни болхло яхача сийлен цlерах йолча Положенена юкъе доагlаш дола тlатохар де.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.

Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совете

ИНДУСТРИАЛЬНИ ТЕХНОЛОГЕГІА

Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Советан шен заседани дийцар республикан колхозашн совхозашн 1981 шера хьажкІаш индустриальни технологегІа дІае а хьалхиэе а мишта кийчлу. Юртбоахама ведомствай кулгалхой — юрта боахама, мелиорацех хин боахамен министрий С. А. Кириллова, М. Ш. Бамматгиреева, «Чеченингушсельхозхимия» объединене председатела Ю. В. Сухорукова, «Госкомсельхозтехника» председатела Н. А. Аванесова докладашка ла а дийгІа Министрий Совето белгалдир, белгалъяьча ведомствашна, рай(гор) исполкомашна, колхозашна, совхозашна кердача технологегІа хьажкІаш дІаера кийчо еш цхьадола балхаш дьылга. ХІажкІаш дІаюргйолча дерригача лаьтта аьбь аьхай гектара тІа 5,4 центнер минеральни 9,5 тонн органически удобренеш а йохнаш, вІашагІъеллай 218 звенои мехотряди, хІара мехотряда технологически карташ кийчдаьдоалаш латт. ХьатІаозаш я ца тоъаш йола минеральни удобренеш, химикаташ, гербицидаш, машинно-тракторни парк кийчъю, кулгалку кадраш специалисташ кийчбу курсаш болх бе йолаеннай.

ХІаьта а юртбоахама ведомствашна, горисполкомашна, райисполкомашна, колхозийн совхозийн кулгалхошна де доагІар даьдац индустриальни технологегІа хьажкІаш дІаера йиза кийчо яра. Боахамашна кердача хьисапе хьажкІаш дІаера эшача техникане еина заявкаш кхоачашъяьяц.

Мела лел республике кхашка органически удобренеш дІаккхухьылга. Иштта, Грозненски района 1981 шера 15-ча январе задани 800 эзар тонн йолча дІа а йихьаь хьажкІаш дІаюргйолча Іоехкараш 376 эзар тонн мара яц, из 47 процент хул, хІаьта Ачхой-Мартановски, Веденски, Шалински, Шелковской, Назрановски, Нажай-Юртовски районашка задани 18—30 процент мара кхоачашъяьяц.

«Чеченингушсельхозхимия» яхача объединене Іалашдаьдац минеральни удобренеш; гербицидаш эшача боараме хьаккхьылга. Мела лел доагорш даьтташи хьадахьылга.

Грозненски, Надтеречни, Гудермесски районашка чакхдаьккхадац алаташ дІадуваш лаьттан гІулакх деши йола машинаш, Сунженски, Наурски, Урус-Мартановски районий цхьадолча боахамашка хий детта техника кийчъелга.

Республика колхозашкен совхозашкен хиш дехка сеть кийчъелга тІехьадисад. Боахамий шоай хиш дехка системаш цІенъяра балхаш 75 проценти гидротехнически гІирсашта ремонт яр 40 проценти мара кхоачашдаьдац.

Шелковской, Назрановски, Шалински районий цхьайола колхозаши совхозаши эшача боараме Іалашдьяьц механизаторашца, кердача технологегІа юртбоахама культураш кхеяра уж кийчбар во лел.

ЦІенхаштта кхоачамбоацараш хилар бахьан да юрта боахама министерствай кхыча юртбоахама ведомствашен юртбоахама культураш лелаяра керда дикагІа йола технологеш юкъейоалаяра лоаттабе боагІа тІахьожам ца лоаттабар. Цу хьакъехьа дола Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета сацамаш кхоачашдара де доагІар ца дар, дерригача боахамашка технологически дисциплина чІоагІа лелаяр Іалаш ца дар.

1981 шера индустриальни технологегІа хьажкІаш ший ханнехьа дІаера а хьалхеяра а духьа а РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума 1981 шера 28 январера решени кхоачашъеш а Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совето юрта боахама министерство, мелиорацен хин боахамен министерство, «Чеченингушсортсемпром», «Чеченингушсельхозхимия» объединенеш, НГІАССР «Госкомсельхозтехника», кхыйола юртбоахама ведомствашш, горисполкомаш, райисполкомаш, колхозийн совхозийн кулгалхой денхарийла баьб:

прогрессивни технологеш юкъейоалаечара кхоачамбоацараш дІадаха, колхозийн совхозийн кулгалхойн специалистийн технологически дисциплина чІоагІа лелаярах, индустриальни технологегІа хьалхеш йола хьажкІаш чуэцаралца лораярах бола бехктонхам айбе:

юртбоахама культураш хьалхеечи керда технологеш юкъеххувла боахамаш эшача техникаца, минеральни удобренашца, гербицидашца, кхыча материальни ресурсашца эггара хьалха Іалашде:

боахамий заленагІа 1981 шера 1 мартага кхачалехьа лаьтта шаьрду техника, опрыскивателашта штангаш, Т-150К яхача тракторашта гербицидаш тохара оборудовани ль яккха;

1981 шера 20 мартага кхачалехьа ца тоъаш дола фу, минеральни удобренеш, гербицидаш хьаяхьылга; задаьега хьежжа органически минеральни удобренеш дІахьолгеш дІатохилгеш, мелиоративни системаши гІирсаши цІенделгеш тоаделгеш чакхдаккха, хІара звено, мехотряд индустриальни технологегІа хьажкІаш хьалхеяра технологически карташца Іоалашъе;

машинно - тракторни паркаш хий детта техникаш кийчъяь яккха, машинашта ремонт, технически гІулакх дикагІа де, царех дикагІа пайда эца;

механизаторашн, хий деттача машиний машинисташ дукхагІа кийчбе, машинно-тракторни агрегатешта шийн сменагІа болх бертболаш кадраш Іалашъе, машиний технически торонех ма могга дукхагІа пайда эцара йола юрта боахама механизаторий социалистически яхь шерагІа йоаржае;

кулгалхой, специалисташ, мехотрядий начальникаш, звеньевойш, механизатореш индустриальни технологегІа юртбоахама культураш хьалхеэ Іомабе а царна аттестаци е а;

юрта боахама тракторашн, автомобилаш, тракторий прицепаш, гербицидаш етта юртбоахама машинаш; хьажкІаш дІахье машинаши царна запасной оатхалаши лоаттаяра заданеш кхоачашъяра къахьегта тІахьожам лоаттабе, 1981 шера индустриальни технологегІа хьажкІаш дика дІаюргйолаш.

Нохч - ГІалгІай АССР юрта боахама министерство, «Чеченингушвино», «Чеченингушсортсемпром», «Чечингнотопром», «Консерплодоовощ» яха объединенеш, «Плодопром» трест, горисполкомаш, райисполкомаш чІоагІа бехк бе декхарийла я технологически дисциплина телхаерашта, прогрессивни технологегІа дІайийна культураш хьайбашта юхерашта законагІа, доадаш царие спискаш ерашта.

Нохч - ГІалгІай АССР халкъа тІахьожама комитет денхарийла я юртбоахама культураш дІаюеча керда прогрессивна технологеш юкъейоалаярах республикан Министрий Совето баь сацам кхоачашбара чІоагІа тІахьожам оттабе.

Республикански газетий редакцешта, НГІАССР телевидени радиовещанен Пачхьалкхен комитета тІадиллад хьажкІаш индустриальни технологегІа дІаера кийчо мишта ю дІадоазийта.

КХАЧАН ОТХОДЕХ ПАЙДА ЭЦА

Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Совето тІанийцаб 1981 шера хьайбаш кхабара кхачан отходаш гулъярах бола сацам. Цу тІа белгалду, жилищно - коммунальни боахама министерства, халкъа депутатий городской районийн Советий исполкомашна, моттигерча жилищни организацешна цхьабола болх баьб кхачан отходаш дукхагІа хьагулъяра а царех пайде эцара а. 1980 шера хьа а гулъяь хьайбаш чукхоабача боахамашка дІаеннай 6433 тонн кхачан отходаш, царца 2547 тонн — бахача нахагара. 1979 шераца нийсйича 3380 тонн дукхагІа гулъяьй уж.

ХІаьта а, планагІа доаца доакъараш хьагулдара я царех пайда эцара а задани 71 процент мара кхоачашъяьяц.

Жилищно - коммунальни боахама министерства, халкъа депутатий городской районийн Советий исполкомашна бизза пайда ийцабац РСФСР Министрий Совета указанеш «Кхачан отходаш хьагулъяра а царех пайда эцара а болх тоабарах» Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета сацамий кхоачашбара. Тоъам болаш тІахьожам лоаттабац ведомствени жилищни организацешта общественни кхачан предприятешта. Моттигаш хинна доакъара цІехаш кийча да хилар бахьан долаш хьайбаш чукхоабача боахамашта кхачан отходаш дІа ца эцаш.

Халкъа депутатий Грозненски городской Совета исполкомо мела тІахьожам лоаттабу «Бахача нахагара кхачан отходаш дІаккхахьара йолча автотранспорта болх дертІабаккхарах» тІанийца решени кхоачашъяра жилищни организацейн общественни кхачан предприятейн, г. Грозне ОРС-ий цхьабола кулгалхой бизза бехктокхам хеташ хьежбац хьайбай боахам дегІабоалабара кхачан отходех пайда эцара плановни задани кхоачашъярга.

Общественни кхачан предприятешкарен бахача нахагарен кхачан отходаш хьагулъелга тоадара лаьрхІа а 1980 шера 25 декабре РСФСР Министрий Совето баь сацам кхоачашбар духьа а Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совето юрта боахама министерство, Нохч - ГІалгІай респотребсоюз, Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Советера общественни кхачан управлене, «Консерплодоовощ», «Чеченингушвино», «Грознефть», «Грознефтеоргсинтез» объединенеш, халкъа депутатий городской районийн Советий исполкомаш декхарийла ьй торгови заготовительни организацешна, общественни кхачан предприятешка, бахача нахагара хьаІовча кхачан отходех 1981 шера хьайбаш кхоабача ма могга дукхагІа пайда эца.

Общественни кхачан предприятешка, торгово - складской сете, больницашка, санаторешка, салоІача цІенош, берий а кхыча а учреждешка, бахача нахагара кхачан отходаш 1981 шера хьагулъяра заданеш оттаьй. Халкъа депутатий городской районийн Советий исполкомашта тІадиллад кхачан отходаш гулъяра заданеш домоуправленешка, жилищно-коммунальни конторашка дІакхоачийтилга.

Жилищно - коммунальни боахама министерство халкъа депутатий городской районийн Советий исполкомаш декхарийла я бахача нахагара кхачан отходаш хьагулъяра заданеш хьайда кхоачашъергйола а юрта боахама министерства, юртбоахама ведомствай боахамашка, торговий предприятешка царех бизза пайда эцаргбола мероприятеш юрта боахама организацешца, юкъарча кхачан предприятешца цхьана цхьа бутт балалехьа оттаг а цхьан шера чакхъяха а.

1981 шера кхачан отходаш гулъяра а царех пайде эцара а плановни заданеш хавал хьалха кхоачашъяр духьа социалистически яхь дикагІа делаб.

Юрта боахама министерство, «Чеченингушвино», «Консерплодоовощ», «Грознефть», «Грознефтеоргсинтез» объединенеш, Респотребсоюз, общественни кхачан управлени декхарийла я 1981 шера тоъаш йоаца площадкаши доакъара цехаши кхачан отходаш хьачуйе а чакхъяха а хьекхарІ лелаеча боахамашка вІашагІйоххилгІа Іалашде.

Горисполкомаштен райисполкомаштен тІадиллад кхачан отходаш цІанхахьа коммунальни боахамен хьайбаш чукхоабача боахамийн автотранспорт лелаелга Іалашде, кхачан отходаш хьагулъяра оттаяь заданеш кхоачашъелга предприятешкарен организацешкарен чІоагІагІа хьаделя, кхачан отходаш гулъяра а царех пайда эцара а лоархІам бахача нахага дикагІа дІабоазийта.

ЧІоагІъяьй республикански ведомственни комиссі. Цунна тІадиллад кхачан отходаш хьа мишта гулъю а царех пайда мишта оц а бетта цкъа хьожилга а цу хьакъехьара кхоачамбацараш сиха дІадахаре де цезар делга а.

ГОРКОМЕ ХИННА СЕМИНАР

Укх деношка парте Грозненски горкоме хилар коллективашка интернациональни атеистически кхетам балара йолча базовни партийни организацей секретарий семинар. Цига бар городе йоккхийча партийни организацей секретараш, коллективашкарча атеистически балха организатораш, партийни советски балха активисташ.

Семинар хьайийллар КПСС Грозненски горкома секретара Л. П. Белоглазо вас. Къахьегамхошта интернациональни кхетам балара проблемай хьакъехьа хоам бир «Ленинан некъ» яхача газета редактора филологически Іилмай кандидата Ю. А. Айдаева, Іилма-атеистически кхетам балара ленински принципехи хІанзарча хандаки дийцар Нохч-ГІалгІай пачхьалкхен университета доцента, атеизмана йолча городской совета председатела заместитела Е. П. Ковнацке.

Грознерча къахьегамхошта юкъера интернациональни Іилман-атеистически болх цхьан комплексагІа бара хьакъехьа доклад йир парте горкома пропагандан агитацен отдела заведующе А. В. Белякова.

Семинаре хиннараштa интернациональни атеистически балхах йола методически рекомендацеш елар, «Республикана духьалара тайпа болх» яха кинофильм а хьенхар.

И. ПАВЛОВ.

ИттлагІча пятилетка шерашка «Чечингазстрой» треста болхлоша бахача наьха 5775 квартире газ чуйиллай, из хул планагІа лаьрхІачул 675 квартире дукхагІа. ІІунбенна дІадолаьдаьд мар цхьайтталагІча пятилетка хьалхара шу а. Треста болхлоша доахача толамашта юкъе доккха дакъа доаццаш социалистически яхье хьалха латташ хьайоагІаш я Новиков Владимир Николаевич верте латтача газоэлектросварщиккий бригада. ХІанз Шаьла бахача наха газ чуюллаш ба цу бригада болхлой. Белгалваьнна дика къахьегаш ва бригаде газоэлектросварщик А. С. Сергеев.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аттехьа) сварщик А. Сергеев и бригадир В. Новиков.

В. ДЗИСЯКА сурт.

ТОВАРАШ ДУКХАГІА ХИЛИЙТА

Ассортиментагіа диллача маьхкаш булкаш хьаяра гІулакх чІоагІа во эттадар МагІалбикерча маьлх еча заводе 1980 шера хьалхарча илх бетта. 14 тайпах йолча маьхкийн булкайи план кхоачашъьяьяц 12 поазцена. Эшарxоша даха а доагІаш бехкаш доахар маьхк во еш. хьоар кІеанагІа дІадахийта, ца йоагІа хІамаш юкъейоалаш хиларах.

Цу тайпара, 1980 шера 14 августа 1-ча сорта хьоарах кьча маьхка 784 килограмм брак йир доагІача боараме хьоар дІадахийтанза хиларах. 1176 килограмм — ГОСТо яхар юхагІайдаза хиларах (бийда, яьга, и. кх. дІ.). Цу маьхка мистал 4 процент мара хила йиш йоацача метте, 6 процент яр.

Дукха кхоачамбоацараш гучадаьхар маьхк яттара технологех а.

Технологически оборудоване дертІа болх белга Іалаш ца дарах, шоашта карарча болхлошкара доагІар дизза тьа ца дехарах, бакь цах хиъ-юкъе маьхк йоацаш а бутам заводе наст-наста эзари хилара хьал уттарах халкъа тІахьожама Комитето яьча решенегІа МагІалбикерча [redacted] керттерча инженера и. А. Д. Арсамаковна строги выговор еннай. КПСС горкома бюрос яьча решенегІа завода директора я. Х. С. Булгучевне строги выговор еннай.

Иштта чакхдаьхача гІулакхаш тоабир болх. ХІанз дикагІа Іалашъю район маьхкаца, маьхк ше а дикагІен тайп-тайпарен хиннай. Хьалха латтачарца я предприяти. 1980 шера план 107,2 процент кхоачашъяьй, къахьегама оасарле 104,9 процент лакгъеннай, планал совгІа маьхкала яьккхай 90 эзар сома маьхка продукци.

Ленински районни халкъа тІахьожама комитето 1980 шера 29 январе баьча социалистически пайда вытовор яьр «Художественни промыслий» объединене керттерча инженера и. З. В. Остригинайна 1979 шера халкъа эша товараш арахецаре план кхоачаш ца ярах, арахийцареш во хиларах.

Комитета сацам кхоачаш а беш, предприяте болх тоабара тІадерзадаь гІулакхаш чакхдаьхар цун кулгалхоша. 1980 шера халкъа эша товараш арахецара план кхоачашдир, 1979 шераца нийсдича 958 эзар сома маьхка дукхагІа арахийцар уж. Арахецача кхаь изделена пачхьалкхен дикала Знак елар.

1980 шера Ермоловски леспромхозе тохкам бича Грозненски районни халкъа тІахьожама комитета гучадьяр, хьалкагІа корадаь хинна кхоачамбоацараш дІадахара цу предприяте кулгалхоша де доагІар ца даьлга. Тохкамбеш иттаь материалаш Комитето КПСС райкомага дІачуелар леспромхоза кулгалхой партийни бехктокхаме озийта. КПСС райкома бюрос учетни карточка тІа дІа а язъергйолаш строги выговор еннай директора и. Лузуевне керттерча инженера и. Халуевнен халкъа эша товараш хьадара пачхьалкхен план кхоачаш ца ярах.

«Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене халкъа тІахьожама комитет [redacted] шера ноябре хинна шийн заседани хьежар цхьайолча мехкдаьтта чакхдоахача заводашка халкъа эша товараш арахецарах лаьца баьча тохкама материалашка.

Тохкамбича гучадаьлар, халкъа эша товараш арахецара кхы тІа а оттаь заданеш ассортименти заводаша цІенха а кхоачашъеш ца хилар.

Масала, СССР 50 шу дизара цІерагІча Грозненски химзаводе кхоачашъяьяц гимнастически гІозараш, ракоеиништех бийсанарча залаштен лаьрхІа решеткаш арахецара 11 бетта план. В. И. Ленина цІерагІча заводо кхоачашъяьяц бензин - растворители зажигалкашта лаьрхІа бензинин арахецара план. Шоай дийнагеш художественно-эстетически кийчдарех диллача потребителa хеттача тайпара хиннадац цхьадола товараш.

Предприятешна болх къаьстта во баьб 1980 шера октябре. Алхха цу цхьан бетта ара ца хецаш диеад 32,7 эзар сома маьхка халкъа эша товараш. Производство цхьайолча участкашка механизаци автоматизаци яьяц производственни процессашта. Иштта кхы а дукха кхоачамбоацараш хиннад халкъа эша товараш арахецара дертІа кийчо ца еш. Заводашка хайра пайда эцаш хиннабац халкъа эша товараш арахецача производстверча болхлошта оттальча материальни моральни стимулех.

Халкъа тІахьожама Комитето баьча тохкамо мехкдаьтта заводий кулгалхошта новкъостал дир халкъа эша товараш дукхагІа арахецара, цар ассортимент шерьяран кердаяккхаран, хьаеча хІамай дикал, къахьегама хьалаш тоадара, производствана механизации автоматизации яра боарам лакхбара тІаерзаь эффективнегІа йола организационно - технически мероприятеш кхы тІа а кийчъяра.

Республика халкъа тІахьожама Комитето дІахо а тІахьожам лоаттабергба халкъа эша товараш дукхагІа хьадара, цар ассортимент шерьяра, уж дикагІа хилийтара.

Н. ВАШИРОВ,
Д. МИЗЯКОВ,
НГІАССР халкъа тІахьожама комитета инспектораш.

Говза кулгаш

Шийн дукха ха лынаеце а, балха статаж йоккха еце а ше хаха хезаваллийта, хьаьа волa къахьегамхо волга дІахайта кхийнад Грозненски ремонтно - механически заводa токара Даудов Іумар Далхадович.

ИттлагІа пятилетка дІайоласнатул тІехьагІа мара цу заводе ше балха веннаеце а диъ шеран кхаь беттах пятилетка задани кхоачашъе кхийнад цуна.

Заводе балха воагІача хана 5-ча разрида токарь вар Іумар. «Ше балха венача дийнахьа дена гІалато йоацаш дукхача шерашка укхаза болх бича санна шийн гІулакх хьаллаьца дІавахар Дадоев. Цунна сиха корабир балха новкъостащцара юкъара мотт», — яхаш дувц [redacted] болх беча мехкдаьтта промышленноста лаьрхІа запасной оатхалаш хьаеча № 2 йолча цеха начальника Власенко Александр Николаевича.

Из тамаш а ядар, Іумар эІамига волча хана дена коллективе хиннавар, коллективе хьалхийнав ала метаргда цуях. Советски Эскара мутІарашка гІулакх де хахале, ше школа чакхъяьккхачух тІехьагІа. Надтеречни района «Кругловский» совхозе токара балха вахар из. Цо вІаьла уйла а яьааар малегІа профессе хержача бакъахьа я-ьаегІ, яхаш. Из цо херша дукха ха яр, эІамига бер долаш дена безабеннабар цунна токара болх.

Кхыча бесса хила йиш а ядар, школера мукъа висача хана даим токарь волча шийн даьца Далхад Дашаевичаца цун балха станок йолча водар из. КІаьнка чІоагІа хоза хетар совхозе цхьаьаца гІулакхашта эшаш йола оатхалаш дас шийн кулгашца хьеш. ХІаьта даь уйла а шийн тайпара яр. Цо из шийн балха кхуялар сагота дацар. Из гІертар воІа болх безабалийта, цунах вигаа вола къахьегама саг ве. Іумар хІанз ва а за шийн балха хьенхелача [redacted].

Токарел болх бе дІаволаьеннача гІоала Советски Эскаре гІулакх де вахана эІамигача сага. Бакъда, цигара цІавоттІаше а ше хиначча юха балха вахар эз, цул тІехьагІа района «Кругловский» совхозе болх баьб Іумара, цига хиннав кулах пхелагІча разрида токарь а.

Ремонтно - механически завода коллективе болх бе воласеннача дийнахьа дена ше хьинаре комсомолец волга дІахьенхар эІамигача сага. Цудухьа дукха ца гош из хержар комсоргалла, иштта завода комсомольски оперативни отряда кулгалхо. Іумар даим цеха профоргалла, завода профсоюзни комитета членалла хийрхав.

ХІанзчул шии шу дьалха хьинаре комсомолец хиларах тарра Даудов завода коммунисташ шоай мугІаре дІайийцар.

Цо деза кхоачашду коммуниста декхараш, доккха гІо ду партийни организеце чакхдаккха дезача моллагІча гІулакхна. Дика коммунист а къахьегахо а хиларах тарра хержар Даудов Старопромысловски района 42-ча районни партийни конференце делегаталла.

Даудова цІн заводе сийленца йоахаш я. Коммунистически къахьегама ударник волча цунна дукха моральни ахчани совгІаташ даьд. Іумара уж доагІаш а да. Цхьанкха бутт шийн балха план 180—190 процент кхоачаш ца еш дІабахийтац цо. ХІаьта токаро хьаяь оатхал шийн тайпара хоза, дика хул. Цун балха тІа брак ль моттиг цІаккха а хиннац, яхаш дувц цеха начальника а.

Ше къонаваале а керда балха баьхарий хьехамча ва Іумар. Дукха ба балхах ца ихеташ хиннa, цо токара говзал дика нараерзае гІо даьраш. Царех ва хІанз дика токарь вола Иванов Борис. Шийна балха тІа карагІдаьнар Іумар хьехавецаре нагІдаргхиларах шен волаш къамаьл ду Борисa. «Цун говзача кулгашна, цар кадай леларо геттара безабалийтар сона токара болх», — йоах цо.

СССР-е эггара хьалха арахецаш и мехкдаьтта доаккхача эшаш йола сивалкинашка лагІай хьисапе цементировани яра лаьрхІа муфташ. Массарел хьалхагІа укх деношка кІезиг-кІезига уж кийчъе йолалургъя Грозненски ремонтно - механически завода № 2 йола цех. Из чоалтаме декхар кхоачашдеча болх беш йоккха опыт йола токараш а кхыбола болхлой а хургба. Цу муфташта обработка еш хургва Даудов Іумар а. Карарча шера хьалхарча шин бетта план Даудова кхоачашъяьй хІанзале, из хІанз мерт бетта чотагІа къахьегаш ва.

ЭІамигача сага уйлаш йоккхий я, цо лерхІ укх шера Грозненски мехкдаьтта институте заочно деша вахa, хІаьта производственни планах лаьца аьлча — цхьайтталагІча пятилетка план кхаь шерах ах шерах кхоачашъе а лерІ Даудова. Іумар даим кердача лакхаленашка кхача, кердадар доваа, шийн балха говзал лакхъе гІерташ хилара хьежача, хала дац, цо лагальдар кхоачашхургхиларах теша.

Х. АУШЕВА.

Кхом бари хьурмат дари — хІаране декхар

Сунженски района къахьегамхой, берригa советски нах а санна, доагора - энергетически ресурсаш кхоеча дакъа лоацаш ба.

Пачхьалкхен планаши организационно - технически мероприятеши йоагІача бесса кхоачашъяр бахьан долаш района предприятешен организацешен Іалашдаьд электроэнерги, газ, бензин кходелга. Духхьал 1980-ча шера цхьа миллион киловатт - сахьат гаргга электроэнерги, 70 тонн согІа бензини дизельни доагоря, 3 миллион гаргга кубически метр газ кхояьй.

Къаьстта терхам тІаухийт мехкдаьттен гази яккхара заданеш кхоачаши тІехкхоачаши е еаш хилара «Сунжанефть» НГДУ коллективо гІуланхапа жоп лу йоахала-энергетически ресурсаш кхоярах долча парте документашта. Цу коллективо В. И. Ленин ваь 110 шу дузача денга кхоачашъяьй иттлагІча пятилетка задани, цудухьа социалистически яхье производственни толамаш дахарах Ленински Сийлен грамота а еннай цунна. 1980 шера планал совгІа 1400 тонн мехкдаьтта, 12300 эзар кубически метр газ яьккхай, 414 эзар киловатт - сахьат электроэнерги кхояьй цу коллективо.

Энергоресурсех пайда ийбара технологи эргаьккха тоаяра, царех шоалагІа пайда ийбара дешашта чІоагІа терхам тІаухийт района партийни организацешен боахама организашен.

Карабулакски химически реагентий заводен газ чакхйоахача производствен совгІа йоагаеш йола газ кІезигьяй ца хьаллотвале фо дІоахдеш йола установкаш болх бе йолаялийтар бахьан долаш, цуя чоагІа 320 тонн совгІа условни доагор кхоадьд.

Цу гІулакха лоархІам болаш гІо даьд предприятеш, учреждениеш, организацеш гуйран - Іан замалахьа болх бе кийчъеш чакхъяьхача мероприятеша, котельнешка керда оборудовани оттаяро, дІаухийтача газа, доагара учет нийса деларо, газ йоаккхача боахаме болх беш бола нах шоай гІуланхах дика дІакхетабаро.

Ма дарра аьлча, «Чечингаз» производственни управлена чуйоагІача «Сунжагаз» эксплуатационни производственни управлене вІашагІъеллай Грознерча дешара комбината филиал, цига кийчбу тха района организацейн предприятейн газови оборудованена лаьрхІа квалифицированни кадраши специалисташи.

Энергоресурсаш кхоярва дешаш цхьа санна дуккказа а дийцад райисполкома КПСС Сунженски района бюро заседанешка, лоацача хана кердадар карадерзаде торо лургйола мероприятеш цигга уттта а еш. ДукхагІйолча предприятешка болх беш я доагора - энергетически ресурсех эффективни пайда ийбара, бийдал, материалаш, электроэнерги кхоярa тІехьа тІахьожам лоаттабеш йола комиссеш. Цар торо еннай кхом бара дешаш комплексни дувца.

Парте XXVI съезда сийленца накъабахара района мехкдаьттахоша дош деннад планал совгІа 40 тонн совгІа мехкдаьтта, 400 эзар гаргга кубически метр Іалама газ яккха. Толамаш хІанзехьа долаш да.

Бакъда, моттигашка пайда эцанза торонаш дукха я. ХІанз еррига цхьайтталагІа пятилетка, 1981-ча шера материальни ресурсаш кхоярa довзонаш белгалдаьтуд тІехьагІа цехий, участкий, бригадай берригa къахьегамхоша, коммунисташа де дезар гучаяьхача торонех ма могга дукхагІа пайда эцилга, гучапланза яраш лохилга, хьурмат дара тІехьа шерра социалистически яхь йоаржаелга да.

В. КАРДАНЛЬСКИЙ,
КПСС Сунженски района инструктор.

Николай Злобина бригада резерваш

Москвана 40 километр гаьна уля столица спутник йола город Зеленоград. Тахан цун силуэт белгалъеш дола хІама да лаккха сигала урагІаха латта вІоенаш саннача кроний аьнка бокъий. Хьалдеш латтача дуккха этажаш йолча нах хубахаргболча а административни а гІирсии каркасаш.

Зеленограда массе а мизангера гуш я хІанзарчоа «иттлагІа микрорайон» оалаш йолча городa эггара кердагІа йолча нах бахача поселка лаккха урагІьяха вІоенаш. Укхаза къахьегаш я Социалистически Къахьегама Турпала Николай Злобина бригада. ХІанз укх сахьате аргІанара 22 этаж йола наха чубаха цІенош хьалдеш я из, кхоалагІа да цун уж тІеххьарча бетташка. КПСС XXVI съезд хьаелла ди тІаккхоачаш чакхдьяна дала дезаш да цу объекта тІара керттера гІишлошъяра - монтажни балхаш. Укхаза кхийттар со Николай Злобинах, аз дийхар цунгара цо массехк хаттара жоп далар.

— Миштай шун бригада иттлагІча пятилетка итогаш?

— 1976-1980 шерашка бригадин подряда методагІа хьал я даь Зеленограда бахархошта дІаденнад оаха 14—16—22-эзар вІашгІардаь кхойтташ нах чубахаргбола цІенош. Дагадохийта безам ба са, цхе шера задани тха бригада членашa 1980 шера апрель бетта — В. И. Ленин ваь 110 шу дуза ди тІаккхоачаш кхоачашъяь хилар. ХІаьта экономически хьокхамех дийцача, цхе шера даь гІишлошъяра - монтажни балхаш 11,1 миллион сома боараме дар, гІишлош хьалъяра хаваш лоацъяьй планаца нийсйича 571 ди. Хетаргахьа, дІаяйзача бакъахьа я цифра а: итт шерал кІеззига совгІа хьалха, бригадин хозрасчета методагІа болх бе тхо хІаьтта долалуш мара ца хиннача хана, бригаде цхьан болхлочо беш хинна болх 14 эзар сомага кхоачар. Шерагара шерагa лакхбала болабелар тха из хьокхам, хІаьта хІанз 44 эзар сомага а кхаьчаб.

— МалагІа лерхІ Іа цу хьокхамa керттера бахьан?

— ХІара балхлочо массехк специальность Іомаяьй тха. Бригада дуккхача членаша, цу дакъе бригадира а, технинумаш яьхай. Массане а халданза лаккбу шоай профессиональни боарам. БригагадигагІа подрядагІа лакхача производственни дисциплина а гІишлошъяра балхий культура а стимул хиннай бригаде. Болхлоша хьурмат ду материалий, шоаш хьадешдар ма хулла дикагІа де гІерт. Сона хетачох, уж деррига дика хІамаш бригадай подрядах даьнна беркат да.

— Кастта 15 шу дуз Зеленограда гІишлой объекташ хьалъеча къахьегаш шо дола. Шоана хетаргахьа, къаьстта дика гуш хила дезацие-теш тІеххьарча хана гІишлош хьалъеча хинна хувцамаш?

—Еррига ха лаьохІача, 18 шу да гІишлош хьалъеча болх беш со вола — комсомольски путевкагІа урагІа ахийтад Сибарегіа, Поволжье наха хубаха цІенош, школаш, берий бешаш. Цул тІехьагІа укхаза. Подмосковье веннав Зеленоград хьалъе доладелар цхьанкха а хІама ца хиннача моттиге, хІанз город тІайолча лаьтта юртара поселок хиннача. ХІаьта хІанз укхаза 120 эзар саг а ваха хоза город я. Мел эшар чудолаш да хІанз оаха хьалдеш дола цІенош. из да гІишлош еча доккхий хувцамаш хинна хилара дола тешал.

МалагІ да парте XXVI съезда кийчъяьча КПСС ЦК проектаца дуззадешa шун бригада членаша цхьайтталагІча пятилетке шоашта хьалхашка оттаду керттера декхараш?

— XXVI съезда кийчъяьча КПСС ЦК проекта тІа ядаь да: «ДІахо эргадахьа тоаце гІишлош хьалъяра монтажни балхаш подрядни боахамеx способагІа делга... Инженерни кийчони производственно - технологически комплектацен боарам лакхбара кІийлен тІа сиcовной поточни бригадин подряд массанахьа а дІадоаржадара эша хьалаш хьаде.. 1517 процент лакхъе гІишлош хьалъеча къахьегама оасарле». Из да бригадин подряда метода потенциальна торонаш хІанз а йиза гучаяьнинац, йолаш я цхьайтталагІча пятилетке тхо пайда эца гІертаргдола резерваш, яхилга. Тха къахьегама дІахо механизаци ергья, шийн характерга диллача из тІа-тІа дукхагІа тараластаргба ерригача звеньий балха яийса регулировани яьча производственни конвейера.

Парте XXVI съезда йола КПСС ЦК проект тхоай бригада собране юцаш, оаха лаьрхІар дарарча пятилетке балха дикала боарам ше болчча бесса лакха а лоаттабеш къахьегама оасарле лакхъяра дахьъера плановни заданеш тІеххкхоачашъе.

Беседа яьр АПН корреспондент Юрий ШИЛАКОВ.

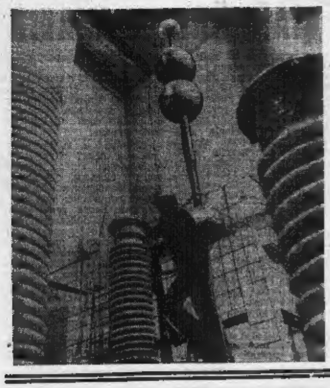

ЛЕНИНГРАД. ИттлагIча пятилетка кхьан аказаси совгIа дукхагIа высоковольтни аппаратура арахийцай «Электрокерамика» яхача Iилма-производственни объединене. Цу шерашка оборудовани дIаяххийтай Саяно - Шушенски ГЭС, Экибастузски Сургутски ГРЭС, Чернобыльски АЭС, Винница-Альбертирша (СССР — ВНР) ахараш санна долчи мехка верда гIирсаш хьалдеча. Арахецача продукцех ахмел совгIа яр ваччахьалхех дикала Знак енна я.

ЦхьайттлагIча пятилеткагIа хIаннара оборудовани отталь хургья Экибастуз — Центр, Экибастуз — Урал ахараш санна йолча парте XXVI съездага йолча КПСС ЦК проекта тIа юццаш йолча электропередачай линеш санна йолча лоархIамеча объекташка.

СУРТА ТIА: 190 киловольт йолча напряжене ограничителя токкамаш дейчлуш ба.

М. БЛОХИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ВЕДЗИЖЕВ Ахьмад

САРДАЛ. ЭГIАЗВАХАР

(Чиестедоалар. Долалучунга хьажа 5, 7, 10 февралера арайийнача номерашка).

ВIалла цунах дог лазилга дацар Сардал цунга ца малийта гIертар. ГIойтамар тахан массанахьа а латтача къалах дика кхеташ волга хоьва цунна. Мишта хилац из кхеташ, дикка дийша вар. ЦIена эрсий мотт хоьра. ХIара денна хIана дешац аьнна Буро тIара да а дайя мархI бизсе газеташ дешар ГIойтамара. ТIаккха газеташ тIа ма хулий укх дуьен тIа доаллаш мел дар. Эггара чIоагIагIа Сардала хоалга ловш хиннар да колхозаш ца йохкаш юсилга вIалла дог доахилга долаш хIама да, е дац яхилга.

— КIалвусе укхаза Iовужаргва-кх, — ах гарIта пела чу къаракъ деттар ГIойтамара. — Вешта къаракъ а доацаш ерриг кийчдаь дулх диача аллахI ше а раьза хургвацар, — велавелар из.

— Остоахпуралла, остоахпуралла, дала ше лораве хьо! — даьлага кхайкар Сардал. — Са даьсара жожагIата цIерал довгаргдолаш дегI ма-д хьа дар!

Цо аьнкар теркал а ца деш, къаракъ дIамелар ГIойтамара, тIаккха саьмарсаьнха берхIала а Iетта дулха йоккха чIегилг тIакхаьхлар. ГIойтамара дика хиетадора Сардалгара хьал. ЦIаккха а вIашнй раьза боацаш шоашта юкъе къамаьл хиннадеце а, шийх сийна цIи льлча а цунна башха доацилга а хоьра цунна. МоллагIа волча сага дика хилча дика а хетаргдолаш, во хилча хала а хетаргдолаш — ишта саг вацар Сардал. Цунна хоьра шийгара хьал дийначе тIаь тIа вагIача сагегIара хьал долга. Дукха ха яьсацар ший доалахьа мел долчох из вала а. Вокхъалдар аьлча, вIалла дог лазацар ГIойтамара ший а Сардалах. Сенна лаьаргдар цунах дог, цул доалахьа мел дар хьаьналча къахьегамца вIашагIтеха доацилга цунна дика хоьш хилча? Бакъда, цук сесагах, дезалах къахетар ГIойтамара. Цхьанне а хIамах бехк бацар цар. Массе а гIалгIай дезал а санна цIен дас яхар закон а долаш хьалкхийна а бахаш а бар уж. Ше яхачох фуннагIа хете а шийна хеташ дар, бакъдар лочкъа а ца деш дIаоалаш вар ГIойтамар. Ишта дар тховсарара цун Сардалцара къамаьл а.

— ХIана-м къаракъ дита дезача кхьачад хьона са гIуллакх а, — тхьоара ше молаш хиларах жожагIата цIерал воагаргва аьнна Сардала аьначох виццавалазва вар ГIойтамар хIанз а.

— Фу хиннад цига хIана? — кхетаназар Сардал. — Дика да хIанз-мукъах хьо кхийттавале... Ив молаш ца хилча берригача мехка а дала хьаькъал а долаш саг ма вий хьо.

— А, цудухьа дац из... Кастта болх дIаболабе безаш ва.

— Фу болх ба из? — цхьаь хIаманга сатуасилга хьадаьлча санна дIахьежар цунга ГIойтамар. — Укх юртара дIавахе-м валлац хьо?.. Ца воде укх юрта-м бац Iа бергболаш болх. — Паччахь волча хана вахаш юрта вале а, болх Буро тIа бора ГIойтамара. Из дар хIанз Сардала дагадехар.

— Болх-м укх юрта бар... Колхозе счетоводалла вола йоах сога.

Ца кхеташ вIаьхха ГIойтамара бIаргхьежар Сардал. Цунна хацар счетовода болх фу болх ба.

— Из фу щитавод да? — хаьттар цо, кIираенна ГIойтамара бIара а хьожаш. — Дала ше кхетаергйоацаш ма йий ахкар текха цIераш. — «ахкар» яхилга — керда Iаьдал яхилга дар цун. ГIойтамар колхозе бадха вахача шийна дикадар хиларга сатувсилга а, цунах ца тешилга а яйнадар Сардала бIарахьажарца.

— Счетовод — бухгалтера метта ва. Ерригача колхозе тIадоагIар а, дIадодар а цо лоархIам бе безаш да, — Сардал дикагIа кхетаве гIертар ГIойтамар. — Ловцца аьлча, председатель дIаваьлча колхозе шоллагIвола саг из ва-кх.

Сов гIадвала кхоссавала, илли ала дог эттадар Сардала. Даала хоастам бора цо тховсара из ше волча кхайкавенна. Шийн дIагIа цо къаракъ мелнилга дийнахьа нийса ца хиларах вицвеннавар из. ХIанз ше а дахьаргдар цо ГIойтамара къаракъ, нагахьа цунна эшаш хилча.

— Дела ха вIаьхье хьа! — ловца бьиклар цо ГIойтамара, хIаза санна хьоасте а венна. — Аз массааза а ма аьхадий хьо мехка дала хьаькъал долаш ва... Колхоза-м хац сога, берригача мехка а доал дуларгдар хьога, къаракъ ца меларе ала веннавар из, бакъда, уж дешаш ца а оалаш къаранча шуцшана цIимхаро бIарахьежар Сардал.

Цук цхьан дешах тешацар ГIойтамар, дале а, цунна новкъа хургдола дош дукхьа ца оалаш витар цо из.

Шуша чура тIеххьара къаракъ ГIойтамара пела чу дотташ раьза хилар Сардал. Шийна хетар, дагахьа къуллаш дар тховсара цунга ала йиш хургья аьнна-м дацар цун из. Сардала кхетадора, кIеззига мара деце а, корта бохабу малар мехна саг ше оалачун а, деш долчун а дукха уйла еш ца хилар. Цудухьа керттера къамаьл, шийна чIоагIа эшаш дола къамаьл, кхоана, из малакха волча хана дергдолаш социадир цо. ХIанз керттера да эшшача гIулакха оарцагIвала ше хиларах ГIойтамар дIакхетавелга.

— ЦIагIара беркат ма эшалда хьа, Маккa! Цунна тIера дIамаргда аз с тIеххьара пела, — массаза а санна, цхьа къург а баь доассадаь пела истола тIа Iотехар ГIойтамара.

— Хьаьнала хилда хьона из!.. Са-м массааза а сапаргIата доал хьо веча, — елакъежар Макка. — Массаза а сага тоам бергбар корадоагIа хьона ала... Хьаькъал долаш хилар хургда-кх хьа из, — шийна хетар дар Маккас аьхар.

— Хьаькъал-м са даьсара да, бакъда, ер кIезигагIа мела дезар-кх, — шушах дIелт техар Сардала.

— Цун а цхьа ха хургья, — духьала хIама аланзар ГIойтамара. — Цхьаннха хIама дац цхьа тIехьале йоацаш, кхетадой Iа, цхьаннха хIама? — тIатехар цо вагIачара хьаа а гIотташ. — Тховсара дикка сапаргIата даьдар са шуццига вар бахьан долаш... Дела йоал йойла шоана! — ший кий тIа а туллаш наIаргахьа ваьлар из.

— ГIойтамар, — пхьарс а лаьца юхаозавир из Сардала. — Хье гIуллакхе вахав ма яхий Iа... Даькъала хилда хьа гIулакх! ГIуллакхерча сага ахча-бохча эшаш хул, е бе устагIа а эш... МассагIа кийслу, хьаша-да мича эш гIуллакхерча сага. Со кхочийла ма Iелахь, вай доалахьа дар кийчча хургда хьона.

Велакъежар ГIойтамар. Хала дер кIира е ди хьалха цунга уж дошаш алийта аьнна хийттар цунна. Хила даха дош санна хетар Сардала кхьметтел жхалург а ГIойтамара деннар. Тамаш а яцар; юрта эггара къегIчарех доархIар цо из. ТIаккха, шийна пайда хургбоацача хIама дала Iаьмавацар Сардал.

— Барикал, Сардал, — хулг дIакховдадир ГIойтамара. — ХIама эшаш моттиг хуле воагIаргва. Кхы мича гIоргва со... Вайса даькъала хийла шу! — сихха вийI дIа а йийла арарча боадала дIавийра ГIойтамар.

— Шийна доккха дика хилча санна паргIата хетар Сардала. ВIалла Iоха дог а ца доагIаш цIагIада дIа-хьа волавелар из. Маккас кхетадир мар, моллагIа дале а, цхьан хIама хьалхьоаваь хилар. Ишта ца хилча хилацар из селла уйлане. Воча хIамо саготдаь ма хилва ер аьлла хетар сесага.

— Мотт била аз хьона? — хаьттар Маккас, мар ечa уйдах валар кхераш санна кIаьдо. — Дикка байса яхай вайпа-м...

Инст ца хулаш цхьа юкъ аьккхар цо. Ше ца доагIар алар кхераш санна Iо а ца боаккхаш бордашта тIауллар цун аьтта кулга бIаьха цIелг.

— Iовижа-м кхуаргдар, — юххера а истола хьалханка Iохайра Сардал. — ЧIоагIа дика хет сона ГIойтамар цу гIуллакхе хьожилаь, геттара чIоагIа дика, — сесага бIаргхьежар из.

Ше фу ала деза хацар Маккийна. Цо кхетададар ГIойтамар гIуллакхе вахарах цоай хувцадала фуд, бакъда, цаI алавац ше ергйоацилга хоьра цунна. Ше лкар сесаго бакъделга, хьаллоацилга ловш ца хилча цIаннха а ший дагарчох цунца дагаваладар Сардал.

— ГIойтамар-м дика саг вар, — аьлар Маккас юххера а. — Шийгара сага цатоам баьна саг вац из цIаннха а.

ВIаьхха велавелар Сардал сесаг цец а йоаккхаш. Беламе цхьанкха хIама аьннадацар Маккас, тIаккха мар сенах велте аьнна хетар цунна.

— Цатоам баьна саг вац? — велара юкъьера сесага дешашн юхаьлар цо. — Вай, къаьнача пхьарагара а баьннабац цатоам-м цхьаннена а... Шийна деш делча, кхьметтел Iаха а ца Iахаш Iа. Ишта я ГIойтамара динал а. Кара цхьаннхе хIама хинадац хIанзаалца, кхса цIаста шей зинадац. Ховргдар-кх хинадале.

— Хьо хьо ма варий хIенза цунга эшшаш дар хулийтаргда ае аьнар? — маьра веларах а, цун дешах а кхетадар Макка.

— Хулийтарг а да хIана, — лаьрххIа аьлар Сардала. — Цо аьнар хавьизарий хьона? Колхозе щитовод йоах, даьла у йоах... ХIама эшаш хургва из. Хьакхий даьтта хьакхий маьчена хьакха оалаш хезадий хьона? Из дергда ае хIанз колхоза. Цунна эш сона ГIойтамар а... Цу дехьачурвавар аз сенна лелаву мотт хьона? — Сахарбик волча цIенгахьа нул лостадир цо. — Из ахка волаш хилча хьадана кулг кховдадергдацар аз цунга ше волча гIулакхе на вецаре. Са даьсара дацар. ХIана аз сай на ловш дар дергда цунах. Ишта ГIойтамарах а дергда. Са фу дов цунна къаракъа шуша зеда, сом — ши сом деннадар аьнна, дIаденнар иттанеца цIадахьаргдолаш хилча.

Тховсара санна маре шийдагахьдар къодадеш дукха дайнадацар Маккийна. Цо тамаш йора дага цаI долаше а хьыдар дувца цунна харах. Цо делла деча гIулакха, хамаза беттача керта фу пайда ба, йоахар цо шийца, кер бизза тийше болх хилча. Бакъда, шийна хетар Сардалга дIаала лоархIаергьяцар цхьанкха хIаман духьа.

— Хац сона-м, — юххера а йист хилар Макка. — Дерригa нийса хилча, дика хила дика хетар-кх...

— Хьона фу тов? — юкъейиккхар цунна Сардал. — ХIама хоаш яларе хьай йоI кхетаергьяр. Тховсара цо даь къамаьл хезарий хьона?.. Ликбезе гIоргья, даьле уне гIоргья кхаш... БоагIача тайпара Iа кхетам а луш хьалкхеньларе даьна духьала на зIок деттаргдацар хьона цо... Са даьсара дацар!

ПоIаца хиннача къамаьлах Сардал вицвенна хиларга чIоагIа сатийсадар Маккас, бакъда, из вицвенна хиннавацар цунах. ФуннагIа аьча а мара сатем бе ловра цунна, вешта аьлча товш хургбола дош корадагIацар.

— Сога-м ла мича дувгIар цо, — эггара хьалха шийна дагадехар аьлар Маккас. — ЦIаккха а хиннадац беро наьнах оагIув озаш.

Сесага цу дешаех Iехавалазар Сардал. ФуннагIа хуле а йоIа хьалхара жоп дала дезаш ше йолгах сесаг дIакхетае гIертар.

— Хьайна тобя оагIув озийта е ма озийта, бакъда, хIара цо харцахьа баькха ког хьай корта кIал а болаш хургболга дIакхетаделахь... Кхы цунах лаьца хьога ала хIама дац са... ХIанз сона мотт Iобилла.

Раьза хинна доккха садаькийнар Маккас. ТIехьагIа ше хург хилда укханах тховсара е къамаьл хьада аьнна хийттар цунна.

Дукха иллар Сардал наб ца кхеташ. Тховсара хьалхара дагадоахаш дацар цо уйла еш а, цун саготдеш а мел хиннар. Дале а, тховсара цар са кIезигагIа дуар. Сендухьа да а ца хоьш ГIойтамарах тешам беннабар цун.

СОВГIАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

КЪАХЬЕГАМХОШТА «КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ ЯНАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

1974 шера 18 январехьа СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа дукхача шерашка хIинца къахьегаре къахьегама хараггIдаьнначарий хам беш СССР Лакхехьарча Совета Президиума цIерагIа «Къахьегама ветеран» яха медаль дойла.

ЛЕНИНСКИ РАЙОНЕ:

«Грознефть» яхача объединене тематически экспедице гIолла:

Галустян Шушаник Артемовнана — йоккхагIйолча бухгалтера.

№ 1 йолча пассажирски автотранспортни предприяте гIолла:

Лозовская Ева Ивановнана — болхлочоа.

«Родина» яхача кинотеатре гIолла:

Лейко Нина Михайловнана — кассира.

Уназцiене лорарна министерства «Зорька» яхача санаторе гIолла:

Борисова Мария Трофимовнана — санитаркана.

Окулова Евдокия Терентьевнана — медсестрана.

Султанова Тамара Леоновнана — медсестрана.

«Чечингушнефтьгазстрой» яхача объединене гIолла:

Асатуров Григорий Александровича — пенсионера.

НГIАССР торговле министерства гIишлош-монтажни управлене гIолла:

Чуволмева ПаригIата — штукатура.

НГIАССР культура министерства реставрафучастке гIолла:

Арсанакова ГIазъе Саварбина — пенсионера.

«Консервплодоовощ» яхача Нохч-ГIалгIай объединене гIолла:

Ригулн Елизавета Алексеевнана — йоккхагIйолча инженера.

Грозненски нефтедобыче институте гIолла:

Афанасьев Александр Никитовича — пенсионера.

«Знание» яхача общества Нохч-ГIалгIай организаце гIолла:

Губин Владимир Алексеевича — референта.

Станкетова Галина Ивановнана — инструктора.

МВД ГАИ специализированни монтажни эксплуатационни участке гIолла:

Шевченко Анна Григорьевнана — йоккхагIйолча бухгалтера.

«Птицепром» яхача Нохч-ГIалгIай тресте гIолла:

Самарская Екатерина Федоровнана — зоотехника-экономиста.

№ 2 йолча бера цIагIа гIолла:

Лемина Антонина Павловнана — санитаркана.

«Гастроном» торге гIолла:

Меньшикова Анна Митрофановнана — йоккхагIйолча продавеца.

«Металлист» яхача заводе гIолла:

Самойлова Анна Ивановнана — пенсионеркана.

«Красный молот» яхача заводе гIолла:

Аустрин Олег Рудольфовича — инженера-конструктора.

Арбузов Николай Ивановича — стерженщика.

Ахматова Анна Федосеевнана — инструктор-маляра.

Арсланова Михнвур Ахтамзяновнана — комплектовщицана.

Баранова Нина Ефимовнана — пенсионеркана.

Зиналова Нина Андреевнана — стропальщицана.

Кушнарева Зинаида Трофимовнана — пенсионеркана.

Казакина Зинаида Марковнана — пенсионеркана.

Мартыненко Ольга Михайловнана — уборщицана.

Максимов Николай Тимофеевича — пенсионера.

Мелкумян Еревенд Бабаевича — цеха начальника.

Омаров Лейсата — банщицана.

Приходько Таисия Сергеевнана — уборщицана.

Подорожная Александра Самсоновнана — банщицана.

Рассказов Дмитрий Саватеевича — кладовщика.

Производственни швейни объединене № 1 йолча филиале гIолла:

Бондурец Таисия Тимофеевнана — пенсионеркана.

Вразвко Анна Никитовнана — пенсионеркана.

Вовна Татьяна Михайловнана — бухгалтера.

Дьякова Антонина Сергеевнана — подрезчика.

Колесникова Варвара Никифоровнана — контролера.

Ломакина Полина Ивановнана — пенсионеркана.

Моисеева Ольга Ивановнана — прессовщицана.

Пятовская Надежда Сергеевнана — гардеробщицана.

Полякова Анна Мироповнана — маркировщицана.

Петров Евгений Ивановича — кладовщика.

Субботина Нина Захаровнана — швея-мотористкана.

Салтыкова Александра Тимофеевнана — комплектовщицана.

Трофименко Мария Ивановнана — утюжильщицана.

«Грозненский рабочий» яхача издательстве гIолла:

Балабулечкин Валентин Ивановича — лифтера.

Колесник Мария Ивановнана — пенсионеркана.

Косов Александр Васильевича — пенсионера.

Рекита Петр Яковлевича — пенсионера.

Грозненски почтамте гIолла:

Константинова Антонина Ефимовнана — телеграфисткана.

Коваленко Александра Григорьевнана — уборщицана.

Профессиональни союзий областной совете гIолла:

Алехно Екатерина Тимофеевнана — керттерча бухгалтера заместителя.

Быстрицкий Михаил Гавриловича — пенсионера.

Петриньков Иван Егоровича — инструктора.

Смирнов Сергей Алексеевича — доверении волча лора.

Селецкий Петр Евгеньевича — пенсионера.

Шадрина Фаина Ивановнана — керттерча бухгалтера заместителя.

Волков Олег Семеновича — пенсионера.

№ 1 йолча поликлинике гIолла:

Волкова Ольга Михайловнана — керттерча лора заместителя.

Егунова Александра Ивановнана — медсестрана.

Ледовова Мария Васильевнана — медсестрана.

Манукова Александра Хизриевнана — медсестрана.

Пархоменко Зинаида Степановнана — медсестрана.

Попович Лидия Павловнана — медсестрана.

Плотникова Валентина Петровнана — керттерча лора заместителя.

Статистически управлене гIолла:

Волчкова Ольга Михайловнана — оператора.

Зорина Мария Андреевнана — боахам сектора начальника.

Сергеева Ольга Александровнана — йоккхагIйолча экономиста.

Трелис Вера Тимофеевнана — начальника заместителя.

Цыганкова Александра Антоновнана — экономиста.

№ 4 йолча поликлинике гIолла:

Андрейченко Вера Владимировнана — медсестрана.

Давыдова Нина Петровнана — цергий лора.

Руденко Мария Степановнана — фельдшера.

Шарко Елена Станиславовнана — пенсионеркана.

«Грознефтегеофизика» яхача тресте гIолла:

Алешкина Любовь Кирилловнана — пенсионеркана.

Гидеон Евгения Григорьевнана — болхлочоа.

Дудиев Максим Ивановича — пенсионера.

Ильюшин Александр Феофановича — слесара.

Киселева Евгения Ильиничнана — пенсионеркана.

Короленко Ирина Александровнана — пенсионеркана.

Островская Ленина Абрамовнана — пенсионеркана.

Петрина Нина Трофимовнана — пенсионеркана.

Пантелеймонова Ольга Николаевнана — пенсионеркана.

Погорелова Надежда Васильевнана — йоккхагIйолча кладовщика.

Семилетова Полина Прокофьевнана — пенсионеркана.

Сарипова Сусанна Григорьевнана — машинописни бюро заведующена.

Производственни швейни объединене гIолла:

Аветисян Тереза Нерсесовнана — швея-мотористкана.

Джанаалдиева Зайнаба — швея-мотористкана.

Максименко Елена Самсоновнана — канцеляре заведующена.

Бухтиярова Клавдия Георгиевнана — швея-мотористкана.

Акопян Ваагн Мартычевича — йоккхагIйолча юрисконсульта.

Алиева Нураниял Султановнана — Мужечарча № 3 йолча филиала начальника.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный.
1981 ш., 29 январь.

Дозанал дехьара

БКП хургйолча XII съезда сийна яьржача социалистически лакъе хьинар айдаь болх беш ба болгарски къахьегамхой. Хьалхарча мутIарашна леттаранца ба кагирхой Димитровски коммунистически союза членаш.

СУРТА ТIА: Благоевградерча «Гоце Делчев» яхача текстильни комбината цехе. Къоначa производственникаш — ДКСМ членаш хIара дийна 110 — 115 процент план кхоачашъю.

БТА — ТАСС сурт.

Политически обозревателя заметкаш

Африка: машар бахьанера барт

Африке хулаш йола событеш тайп-тайпарен кхьметтел африканцашта шоашта а цар къакъехьа хетараш вIашин тарe доацаш дале а, кхоанента бIубенна хьежа йиш хулийташ йола чIоагIъенна тенденцеш я континента вахаре. Эггара хьалха, хетаргахьа, бакъахьа хургда шийн мукъагIара Африка машар чIоагIбе гIерташ хилярахи хIаьта ишта, арахьарбараша шийн гIуллакхашта юкъегIертаре шоай хур дешшехьа а, шийн чоалхане политически проблемаш шийн низаца къестаяра торонаш цун совъюолаш хиларахи дийцача.

«Африка цхьоагIоина дагалаттар да, конфликташ лезхийтар а доацаш, машар чIоагIбар», — аьлар дукха ха йоаццаш Нигера президента Шеху Шагаре. Цу дешаша Iалаьмате нийса хьахьокх таханерча Африка вахаре хулаш долча, бакъахьарча гIулакхий маIан. Африкански паччахьалкхенаш коллективно оарцагIъалар бахьан долаш Чаде хиннa тIом сецаб. Укхаза геттара лоархIаме да, чадски конфликта цу е вокх оагIон а цун хаьддача итогий а даьнъе къаьст-къаьстача африкански мехкашта хетараш цхьатарра деце а, практически уж дерригаш а керттерчоа — кхераме кризис берригаш оарцагIа а баьнна дIаякхаза яр ца хиларах Африка маьрша яхаш, къовсалмашк чура тIемаш доацаш хилийтаргахьа керда бокха гIа баккха безаш хилараш барта хилар.

ЦIенхаштта дикача оагIорахьа лестад гIулакхаш континента ахь цхььнила кхераме хиннача районе а. Вокъонца дог доахилга йолаш да, цу мехкара Iаьдал Африка историе чукь наха эггара гоамегIа хиннача режимаех цхьаьнне бе даьллача шерашца Угандe а цунна гонахьа а Iайнача вIашдухьаленашта хинна чоалхане шоад тIеххьара а хьабоастаргхилар. Иза де а вIашт1ехьдоал кхыча африкански паччахьалкхенаша коллективно новкъостал дар бахьан долаш, хIаьта цо шеко йоацаш гIо дергда [illegible]

[illegible] Шийн мукъагIара Зимбабве хьалхе дена [illegible] хиннай расизмаш африкан-

сии лаьттам тIарча колониализмах мжедисараштен духьала лоаттабеча къовсама фронт. Из ба Африко даьхача машара гIойленна долча лоархIамеча толашех цаI. ХIана цук къулбехьа цхьа моистагIа янсав — Преторе режим, хIаьта цунна духьаларча къовсаме потбоалара йола торонаш африкански халкъий цхьоагIонна консолидаця ета боанхаче хIара толамца лаккху.

Африкерча хьала стабилизаци яра гIо дергда. хIаьта цунга догдаха йиш а я, Эфиопе, Судана, Кене дакъа лоацача эггара лакхагIча боарамо дукхаьча дешашта ета переговораша. Переговорашта юкъе дакъа лоацараш барта баьхнаб вIашт юкъе дакача доалахошта юкъе хила деза гIулакхаш юхаоттадара а цхьана гIулакхаш лехадара а даькъе. Африкански Роге а Африка кхыча районашка а машар Iалашбара, континента тIарча цун хьаштаншца лархIа дага долча гIозарий экспансионистски уйлаш юхатохара.

Бакъда, укхаза дерриге а аьнна даьнна дац. Кердача шера чу йоалаш Африкага хинна машара «багам» дукха йоккхагIа а я, хIаьта цо дукха ха юкъе ца йолийташ континента терраторе тIа бохаргбоаца машар оттаргхиларах бола кардоацам а бахь. Цун кхел айхха ювзаенна я дуьен тIарча юкъарча хьалаца. Цудухьа Африко де лерхIараш кхоачаш хилара эшача керттерча хьалех цаI да дIахо а цун халкъо кхохкам лоабарал сихдаь гера хьаделга социаран лоаттабеча къовсама юкъе хьинаре даькъа лацар.

Тахан дуьен халкъашта юкъе латтача хьалаца тIагIертта лоаттабанза баргбоацаш бу из къовсам. Империалистически державаша тIа-тIа совдоах африкански лаьтта латта шоай тIема низаш. Коммунистически кхерам оалаш долча хIамаца африканцаш кхерабара паьхьара Африках гуччахьарча конфронтаце арена е гIерт уж.

ХIаьта Африка халкъаш кийча хила деза империализмаш [illegible] упражнениех [illegible] йолчу африка [illegible] хIума [illegible] зицIатга.

Юрий КУРИЦЫН. (АПН).

ГДР. Шенефельд яхача центральни берлански аэропорте хьахьокхаш хиннай «ИЛ-76» яха керда самолет. Укхаза гулбенна специалисташ пресса викалаци хьожаш хиннаб советски лайнера технически характеристикашка.

АДН—ТАСС сурт.

ХIАРА ВОРХIЛАГIВАР КЪЕ САГ

«Ньюсуик» яхача американски журнале арахийцай Австралерча къалах йола статья. Агентство печати Новости кIезигга лоац а аь цу статьяца газетош дешаргий тархам тIаоз.

Цу тишача цIалга чу баха дукхагIа бола нах къона ба. Сиднерча маьлха вIаннарашка къегаеш латтача отелеша деча Iинве агIача трущобаштарча шоаш бахача моттигах «къорг» оал цар. «Къорга» чу ваха ткъаьитте а саг бе болх боацаш яса ва, «кIезига хIама йола нах» оал царех австралийски статистико. Шоаш ко бола яраз дайнараш улув боацаш бац уж. Официальни прессо Австралех «ше морг кхм боаца мохк» ба яхача хама, цига ваха хIара ворхIлагIа вола саг, дукха ха йоаццаш ведалаьккхача доклада тIа яхачох, къе вах. ХIаьта ше лоархI укхаза бетта тIайоттагIа доход 84 долларал кIезигагIа йола цхьаь саг е 158 доллараш кIезигагIа бетта доход йола кхь сагах латта дезал. Доклада авторашa саьнбаьнна кертагIдоах, дукхалга диллача уж тхьаь иттлагIча цIерий боараша кхоачаш латташ хилар.

Къаьстта воча хьала хьал тIа бола 300 эзар саг аборигенаш эмигранташ а юкъа болаш болча къеча йаьха геттара во я чубахача фусамий торонаш, геттара эсала ду медицински гIуллакхаш, деша моттигаш кIезига я, цхьаза доацаш хул даар а тIадувхар а.

Къела боангаш, йоах Крис Сидоте, доклада авторех цхьанне, геттара гоаза оттеяьй Австрале. Царех боаьга бага ваха атта да, хIаьта мукъавала хала да, кхьметтел образовани а дика специальность а йолаш волча сага а. Официально пропагандо фальгаш дувц, тха цига моллагIа а, из лерттIа болх бе вале, хьал долаш хурва яхаш. Цун вокх вариянто йоах: вIаьхи хила ца мотар ше бехке ва. Из вIалла а бакъдац.

ТIеххьарча пхе шера къела жIакал лохе баьннача австралийцашта 300 эзар саг тIакхийттав, йоах Маргарет Барре, Сиднерча социальни Iалашон дешай специалиста. Цун бахьанех цаI да тIеххьарча шерашка промышленни производство лохъялар. Цо зэараш бола австралийцаш предприятей хоанаIерех араххийсар, хIаьта цар хьалйинзар бе болх боацарий арми. Къело, итог ю Барре, рулламаш дайт, нах бовхийт, наIараш кагъяйт.

Iаьдалаша лерхI, заявлени йир Ф. Смита, социальни Iалашон управлене бехкетоахамеча болхлочо, къелаца къовсам лоаттабер сов дукха мах дIабодаш хIама да, цудухьа из кара эца а хьашт дац. Правительства декхар — инфляцеца къовсам. Къахьегамхоша тIеххараш чIоагIде деза. ХIаьта эггара хьалха из де дезараш къебараш ба.

(АПН).

«ЧІоаггІа тоам а хулаш белгалдаккхен тешшаме ален йиш йолаш да БАМ-ах санна дукха систематизированни истори цІена дІаяздеш цевзакхка а ударни гІишлто хинна ю», аьлла», — йоах хІара шера БАМа истори арахецара хьакъехьарча ВЛКСМ ЦК отзыве тІа. Из бонкха мех Хабаровски книжни надательстве бохь лошта боагІаш ба.

Магистраль билла болабьча хана дена дІайолаедар гІишлонхоех а гІишломхоштта а дола книжкаш арахеца Хабаровски надательства.

КПСС XXVI съезд хула хьатІакхоачаш издательства творчески коллективо белгалдаьд БАМи цун зонех планагІа дІаязъяра хьанъехьара керда декхараш.

СУРТА ТІА: общественно-политически литература редакце заведующа Ю. Л. Яхмин, керттера художник А. В. Колесов, надательства директор, РСФСР культура заслуженни болхло Н. К. Кирюхин (аьрдехьара аьттехьа) БАМа хьакъехьарча Хабаровски книжни надательства книжкай эскизашка хьожаш ба.

А. ШЛЯХОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Лора хьехамаш

ВИРУСНИ ГРИПП

Вирусни грипп — дІа-кхаьдоала лазар, сагагара сагага доал фега, цицкхашка гІоллаь, цкъаза эпидеми а хьоаеш.

«Вирус» — латински дош, маьІна доххьаж яхилга, хІаьта «грипп» французски дош да, перевод йича — лазар, къетар яхилта да.

Вирус, бІаргаго йиш я советски Іилманхоша йича, хІама бІаьш эзарза доккхагІа хетийтача электронни микроскопаца.

Гриппоани вирус геттара дукха хул цамогаш волча сага мерагІургашкарча, къамерга чурча тІоадалца, хІаьта я кхайкавича е Іаршмаш даьлча ара а яьле феца дІаув. шодий е мерана тІадамаша гонахьарча хІамашта тІаювш. ТІаккха цу феца садоахача е цамогаш волча сагах хьокхавеннача унахцІогІача дІадоел грипп, вирус бага а яхе. Цамогаш волча цхьан сагагара дийнахьа дукхача наха дала тарлу лазар.

Вирусни грипп геттара сиха дІадарж наха, цкъаза бокъонца дола эпидеми а хулаш, цудухьа цуй цхьаькха цІи а я — эпидемически грипп. Вируси гриппах цамогаш а хинна вийраача сага дукхагІча дакъе шоллагІа хилац из цхьа юкъ лаллала, цулухьа чехка хир хай вирусни гриппа эпидеме. КъайлагІа (инкубационни) оалаш йола юкъ, вешта аьлча грипп кхийтта я кхийтта ма гуладаллалза йола ха, массехк сахьатагара шин денга кхоачаш хила йиш я. Цу юкъе цамогар кхийтта саг дегІ дика доацаш хул, гІав ух яІалла бахьан а доацаш, ше массаза а беш болча балхах хозаа ца лаац, лерттІа наб яц, во гІанаш гу, мальхара хул.

Цул тІехьагІа хорша еча санна хет, дегІа температура лакхлу — дукхагІча дакъе 37,5, цкъаза 39 а 40 а градусага кхоачаш, цхьабакъда, кхайкавеш мерах Іоухаш дилла а хилац.

Цамогаш волчун корта лаз, маьженаш, юкъ, настарий пхьидаш лазейоал, чІоаггІа дегІа гІойле йох, метта Іовжа деза хул. Дуача хІамана бешха безам хилац. Цу деношка мерах Іоъаха йолаяла а тарлу, тугІа ца доалаш кхайкавергва, къамарга кІома хІама дІача санна хеталуш хул, накха дІалоац. Температура лакхъеннача шоллагІча-кхоалагІча дийнахьа довцарга дукхала уйтта тарлу цамогаш волча сага, кІеззига моттигаш хилеш харцлу вола луш а, унахочун мотт сомалу, бІаргаш цІийлу, юкъ йІаьхлу, хІаьта бордаш дошла а лу, мерий кІал ха ихкаргаш доал. Цу хана бойх во йе долалу дег а. Цу дорргиле а бахьан да гриппови вирусий цун токсинаш (дохьаж доадла хІамаш) центральни нервни системана а цІий лелара а во воздействи еш хилар. Цул совгІа, грипповни вируса а цун токсинаша а геттара чехка арайоах организма чура витаминий запасаш, къаьстта центральни нервни системан цІий лелара органийн балха чІоаггІа лоархІаме йола С и В-и яха витаминаш. Дукхьал цу хана гучайоал унахочун керта хьаьвзо болх лертІа беш ца хилара белгалонаш: къамаьл талхар, наб во яр, чІоагІа корта лазар, унахо ховлуш гІел а луш. Цамогаш хиннача 5-ча е 7-ча дийнахьа температура критически (цкъаьннахьа) лохлу. ЧІоаггІа хьацар дукъ кризис хула ха хьатІаьтт, йоллу саг верзаш йола ха, из дукхагІча дакъе кхаь денгара итт денга кхоачаш хул, саго тохха грипп хала хиларга с цун формага хьежже. Грипп дІадоалаш латтача хана цунна тІаьххета тарлу къаьсткъаьста осложненеш. Масала, пехкий воспаления, жеманий воспаления, сел а ухаш йола юкъерча лерга воспаления, е хьалхагІа а дене сага дегІах лета лазар юхаьхьа тарлу, масала, пехкий туберкулез. Температура дІаяьннай аьнна бокъонца вийраврг лархІа йиш яц саг, цудухьа меттара гІатта, е болх бе волаьйале йиш яц грипп тохха саг, лоро бокъо ялалца.

ЛоархІаме да вирусни грипп хинна моттиг нийслушшехьа из малагІа лазар да хар, унахочоа нийса дарба де а осложненеш ца хилийта а аттагІа хургда тІаьхха.

Вирусни гриппана ду дарба керттерча дакъе симптоматически да. Саг цамогаш хиннача хьалхарча дийнна хье а кхайка веза лорага. Инфекци дІа ца яржийтара цІагІа а-де мегаргда дарба вирусни грипп хиннача сага, амма укхаза лора тІахьожам хила беза.

Цамогаш хуллашехьа а къоаставе веза цамогашвар, къаьсттача цІагІа Іо а вужаваь. Нагахьа санна къаьстта цІа деце, ширма а оттаь е тІоададаь кисн, кхы хІама духьал а элла дІакъоастае еза цамогаш вола саг улла моттиг. Цамогаш вола саг уллача нах чуахийта безац. ЦІа сийрда, цІена, гІар-тата доацаш хила деза. ЦІагІа керда фо чуакхийта деза. кІийлления, дахчан хІамашта, пенашта 0,2 процент хлорни кІиран е хлорамика растворала а Іетташ герми хьекха еза. Кхыча цамогаш волча сага дегІо дикагІа тІаэцаргбар, витаминаш йоаккхар тела беза, кхоча хІама цо дІа ма ехха ала мегаргьа — кІеж аькха хий, мерза чай, компот, сок. Цамогаш волчун рацион юкъе кхаа йиш яц кхерза хІама, мерза хІамаш, гІома кхача. ГІаьлен корта бохабу маларш дехка дезе.

Молкаш хьожаш дукхьал лоро е фельдшера. Лорацадага а ца воалаш ше дарба де гІерта мегаргдац.

М. СУЛАЕВ,
лор.

КАРЛОВЫ ВАРЫ САЛАІА ХЬЕХ

Карловы Вары — эггара боккхагІа йола чехословацки курорт — дукха ювца ца езаш йовзаш я. ЦІи хезача минеральни хьасташка дарба делга а салоІилга аьчІоаггІа пайдапа де, из бахьан долаш укхаза хІаре шер-шера дукхагІа ух нах. Цу гІулакха йола статистика ишттa я: 1868 шера Карлови Варашка дарба деш 6356 саг вар, тхьесталагІа бІаьшере чакхйоалаш — 48 эзар совгІа. 1945 шера укхаза эггара хьалха комплексни курортни дарбе де доладир, цо чулоацар дарба ду хиш мелилга, хида дарба делга, лархІа диета, физически упражненеш, физиотерапи. Чакхьдаьнна шу Карлови Варашта рекордни хилар: укхаза салоІаш а шоай унахцІено чІоагІъеш а ЧССР-е наха а кхыча мехкашкара а 82 эзар совгІа саг хилар.

Городской совет «Чехословацки курорташ» яхача объединене дирекцена цхьана лоаш я салаІа дукхагІа нах тІаэца торо хулийтаргйола экономически пайдане а дош сихагІа къовстаде а йиш хулийтаргйола вакъьаш. Дуацар керда гостиницаша санаторешш хьаелга хиина Іаш, хІанзарчоа кхыча гІулакхашта пайда эцаш йолча эданешка курортно-дарбана учрежденеш отелаши хьаеллилга да. Царна реконструкци йича віашпІехьдаргда укхаза салаІа ухача наха кхы а 500—600 моттиг дукхагІа хулийтилга. Курорт шеръяра а цуна модернизаци яра а балхаш сихха теммашша чакхдоахаргда керда чу вархІлагІча пятилетке а, ишттa толаме болх барна белгалдаьлар дІадаха пхи шу а. Дагадохаргда вайна 1978 шера реконструкци яь «Венесуэла» яха дарба ду комплекс эксплуатаце дІаеннилга, хьалха тІаэцаш хинначул хІара бетта 82 пациент дукхагІа тІаэца торо я цун хІана. Кховатхьа моттиг тІаккхийтай «Ялта» яхача санаторейн «Троцков» яхача салоІача цІенен. Курорта дарба деча учрежденеша бІарччача шера болх белга лаьрхІача, царна реконструкци яр бахьан долаш Чехословакера а доазол дехьара а кхы тІа эзараш хьашийн тІаьца тороиаш я.

Кердача пятилетка шерашка «Пуцинин», «Быстрица» яхача курортни павильонашта ремонт е дерг. 1981 шера доазол дехьарча хьашашта хьеелларгья реконструкци яь «Централь» яха гостиница, хьалхе йолалургья 450 моттиг йола цхьаьккха гостиница. Городе дукхагІа хургья кафеш, ресторанаш, столовеш-автоматаш, бараш. Реконструкци е йолвергья чехословацко-советски доттагІаллен цІерагІча Колломадина — Я. Зитек яхача архитектора проектагІа хьалъяьча архитектурни памятника.

Хьашашта тІера йолча Карлови Варашка деррига а ду Чехословаке бахача наха а доазол дехьарча хьашашна а укхаза шоай унахцІено чІоагІъяра а отпуск безаме чакхьяккхара а.

Карловы Вары — Прага.
Моника КЕММЛЕРОВА,
Чехословацки журналистка.
(Орбис — АПН).

Спорти физкультуреи

Спортивни шера лауреаташ

Физкультура Ленинградски институте кхоалагІча курсера 20 шу даьнна студент керте латтар СССР-а спортивни пресса Федераце массаза а къестабеча 1980 шера дикагІа хиннача итт советски спортсмена. Уж итт къоастабеш шоай предложенеш еллар 500 журналистеи спорта специалистеи. ЦІераш яьхар 28 спорта тайпа лелабеча 78 спортсмена. Хьахерка шортта бар. хІана аьлча Москве хиннача ахкан Олимпиаде вай мехкарча спортсменаша 80 доша медаль яьккхаяр. Шера уттаеча лауреатий спискана юкъе ца боагІаш бисар Людмила Кондратьева (яйгаатлетически спринт), Виктор Кровопусков (товарашца фехтовани спорт), Виктор Маркин (400 метр водилга), Елена Давыдова (спортивни гимнастика), Валентин Манкин (парусни спорт), дукха кхыбараш санна бола дунен рекордсменаш а олимпийски чемпионаш а.

ХІаьта Сальников массане а белгалваьккхар. Массава а чІоагІа цецваьккхар цо Москве дахача олимпийски бассейне цо яьккха кхо доша медаль хинна Іацар, эггара хьалха тер кам тІаоэаш дар ленинградцо сел сиха уж котталонаш яхар. Къаьстта цецбаьккхаш дар 15 минуте дунен тІа эггара сихагІа лоІамеч стиле 1500 метр гаьна невагІа вахар. чакхвалар.

Олимпиаде чакхьаьлча а цийн ланха класс йолга хьахьекхар Сальникова: дІадахача шера Европа Кубок ловзаш хиннача Антиба яхача французски городерча бассейне 400 метри 1500 метри йолча дистанцешка из массерел хьалха вар.

Шера дикагІболча спортсмений списка тІа шоллагІа бола мугІ дІалоац Ленинаканерча 24 шу даьннача штангиста Юрий Варданяна. Сальникова санна, Олимпиаде хинна цун выступленеш медалий дукхаленца белгалъяьнна ца Іеш, цун хьоккамаш тІехдина хилар: цхьан саррахьа пхеззза тІехваьлар из дунен рекордел, шозза айеш 400 килограмм хьалъайир. Из карагІдалаппар доазал кхы а лакхагІа, 82,5 килограмм, хинна а ца Іеш, весовой категореш хиннача олимпийски котталонаш яхачарна а.

23 шу даьннача Александр Дитятина — Ленинградски университета студента олимпийски гимнастически турнире абсолютни хьалхле яьккхар. «Цхьаккха а эсала моттиг йоацаш гимнаст ва из, — йоах хьалхарча Ловзарашка чемпион хиннача Николай Андрианова, — цо хаддаза тоаю шийн программа, ІотІатох ІотІатоха йиш яц аьнна хеташ дар а».

Подмосковьерча Николай Зимятова хьахьонх спортивни Іа. Лейк-Плэсиде хиннача КІайча Олимпиаде из вай команда лидер волаш ваханзар: команде бар дукхагІа опыт а дикагІа бовзаш а бола лыжникаш. Іаи Ловзарашкара Зимятов кхо доша медаль а яхьаш цІавера, царех шиъ 30-и 50-и километр дІоахал долча дистанце хІаране къаьст-къаьста лыжеш хоххача яьккхар, кхоалагІьр — эстафете. Цу тайпара толамаш советски лыжникаша хІанзалца даьхадацар е Олимпийски ловзарашка а, е дунен хьалхленаш къувсача а.

1976 шера Монреале хиннача Ловзарашка 800 а 1500 а метр едда хьалхара моттигаш яьхача гІоне йоккхача спортацара къаста лаьрхІадар Татьяна Казанкинас. Маьре лхаир. йийг яьяр. Бакъда, Москве Олимпиадаса хила цхьа шу хьалха сомаяьлар цун спортивни оамал. Ленинградера хьалха яргах удаш яр, образованега диллала экономист, тренировкаш е йолаелар, 1500 метр йолча дистанце доша медаль йоаккхаргйолча форме кхача кхийра цун. Цул тІехьагІа дукха ха ялалехь Казанкина цу дистанце дунен рекордал тІехъяьлар.

Іаи спорто лауреатий спискa тІа шин мугІ дІалоац хьалхагІча моттиге бе мара сесагъ Ирина Роднинан Александр Зайцевен. Бовзаш болча московски фигуристаша шоай къаьгга йола спортивни карьера Лейк-Плэсиде олимпийски котало а йоаккхаш чакхъяьккхар. Казанкинас санна, Роднинас а бер а даь, Лейк-Плэсиде яха дукха ха йиса йоацача хана спорте юха а ена цу сахьате эггара лакхагІа бола толам баьккхар. Дунен фигурни катане цу тайпара дола хІама хинна дацар.

Олимпийски Монреале жІов кхоссара хиннача пхье Юрий Седых котваьлча обозревателаш цецбуэлар чемпион къоиа хилзарах: цу хана цун 21 шу мара даьннадацар. ХІаьта цо херчача спорта яйгаатлетически дакъе, дукхагІча хана, чІоагІбеннача спортсмений, халонаш «тайнача бІухой мара віаштІехьдаьннадац ишттa толам баккха. Олимпийски пикт чакхьяьначул тІехьагІарча шерашка Киевера студент кхы белгалваьнна хІама дацар. керда мастераш дІахьлаха а баьнна дІабахача санна хетар. Бакъда, цо лелаьр Ловзарашца 80 кийчвалара чІоаггІа яйла яь плаж яр: Седыха бокъо яьккхар вай олимпийски командана юкъе яа, хІаьта Москве хиннача Олимпиаде керда дунен рекорд а оттаеш котало яьккхар цо.

23 шу даьнна Сергей Сухоручкинов, тІема гІулакхера саг а цуна цхьана физкультура института студент-заочник а дунен дикагІвола гонщик-любитель волга шоллагІча шера віаштта тешал ду велосипедистий Дунен халкьаштa юкъерча союзо. Куйбышеверча спортсмена цІи дикагІболча спортсмений спискана юкъеяр хила а доагІаш хинна хІама да. Чакхьяьнначу сезоне цунна эггара чІоагІаІа карагІдьнад — групповой шоссейне гонке олимпийски котало йоаккхилга (эггара тІехьа СССР-а сборне олимпийски программа цу дакъе котало яьккхар 1960 шера, цу хана толам баьккхар СССР сборни команда хІана тренер волча Виктор Капитонова).

Нагахьа санна фигурни катане Родниная Зайцева бІарчча эпоха яле, яйгача атлетике ишттa лархІа мегаргва 35 шу даьна Виктор Санеев. Ленини, Къахьегама Цена Байракха, Октябрьски революце, Халкъий доттагІала орденийн кавалер Мехико (1968 шера), Мюнхене (1972 шера) кхозза кхоссавала везача яхьашка Санеева котало яьккхар. Москве котало яккха цун віаштІехьдаьннадеце а, ветерана дото медала нах бир цо керда спортивни толам баьккхача санна.

Минскеоча студента Владимир Парфеновичa 22 шу даьннад. Из ха йоалаш эггара лакхагІе дола толамаш дяза віаштІехьдаьлар цун байдаркаш хоххача: дунен чемпионате котало а йоаккхаш. Москверча олимпийски греб вой канале хиннача къовсамашка из шозза хьалхаваьлар (цхьаь волаш шиъ цхьана волаш).

Алексей СКРЕБНИЦКИЙ.
(АПН).

Спорт

Ставропольски краерча Невинномысск яхача городе чакхьяьннай боккхий бараш та юкъе штанга айеш Къулбехьан Росее хьалхара моттиг яккхара яхьаш.

Цига дакъе лоацаш яр цхьайтта команда. Командашта юкъе хьалхара моттиг вай командага кхаьчар. ШоллагІен кхоалагІен моттигаш Краснодарскийн Ставропольскийн крайн командаша яьхар.

110 килограммага кхаччалца доза долча спортсменашта юкъе чемпиона цІи яьккхар укхаза вай мехкахо Товсултанов Іайнде. Двоеборьех цо айир 390 килограмм дозал дола штанга. Ишттa хьалхара моттиг яьккхар укх яхье 90 килограммага кхаччалца дозал долча штангисташта юкъе къовсавенна хиннача Банжаев Лечас а. Катеха цо айир 152,5 килограмм, хьалъурагІа тотташ — 200 килограмм. Двоеборьех 300 килограмм а айяь кхоалагІа приз яьккхар И. Хурнева (75 кг). Царел совгІа, цу яхьашка перезачет йир вай республика цІи хезача штангисташта Сайдулаев Адама, Арсанаков Исраьила, Эдельханов Іумара. 6-ча апреле Грозне хургья Къулбехьан Росее финал. Цига дакъа лоацаш хургба уж беррига штангисташ.

Белоруссии столице город Минске чакхьяьннай яйгача атлетиках йола боккхийчарна юкъера Іаи чемпионат. Цига дакъа лоацаш яр Нохч-ГІалгІайчера цІи хеза спортсменка Тузникова Лилия. 300 метр гаьна йодача из дистанцы секунда массеехк бІаьтагІа дакъа мара Олимпиаде бронза призер Бочина Наталья цийна хьалха ца йоалийташ шоллагІа моттиг яьккхар Лилис. Тузникова Лилий результат 38,23 секунда я.

ХІанз Лиля кийчлуш я Москве хургйолча тренировочни сборашка яха. Цигара яьна из гІортья 20—23 февралe Францерча Гренобль яхача городе хургйолча Европа чемпионате дакъа лаца.

А. БЕК.

ХАОТТАМИ ДІАЙИЙНА ХІАМАШИ

Укх шера да хулача тайпара дІайхен лоа кІезига доланн да Іа. Январерча йІовхало, тІагІоалларча лаьттан тІоапацарча тІоадала вапсаца аьттув бола агрометеорологически хьалаш хилийтад гурахьа дийнача ялаташта подкормка яра. Цхьабакъда, цунца цхьана йІайхача температураш, тІагІоалхара тІоанаш дапи тарлуш хиларо мелбаь гурахьа дийнача ялатий, сомийн ковсийн гаьний шелала духьала оттарамз. Цу гІулакхо кхерам тІаоттабу дІайийнача а дІаегІача а хІамашта. ЙІаьккача хана йІовхал латтаргагІа дегІ кІезига кхыхьаьд цу хІамашца. Аьттанцара хьоахал дукха дІайийнай. Цудухьа хІанз ниа боацаш я уж. ЦІаьхха шелъелча царна доакха зе де тарлу.

Цул совгІа, хІанзардар санна цхьа хоадамболаш доацича Іай. йІаьхкича хана йІайка лаьттача, кхаш тІеа долча моттигашка хий Іов, хІаьта цІаьхха шелал ма оттиге а, цин кховра лоацалу оаккхие тІагІолла. Цо а ишттa зе де тарлу дІайийнача хІамашта. КІезига дегІ денача е сов чІоагІа лакхденнача ялаташта зе чІоагІагІа хул. Цунца дувзаденна чІоагІа лоархІаме да гурахьа дІайийнача культурашка кастхаста хьажа а хьожаш уж зер. Цар низ шийн халнахьа меллаб хьро фпп хулийтаргья бІаьстая юкье царна хашшхьа де дезар де.

Іа хургдий — хьогІ укх шера? Феврале хаоттам мишта хургба? Цу тайпара хеттараш ду дуккхачар. Метеорологаша даьхача земегІа, укх тІехьарча 35 шера эггара шийлагІа бена хиннаб февраль 1954 шера. Вай республике бетта юкъера лаьрхІача температура боарам 10 градус лохлуш а лакхлуш а хиннаб. ХІаьта цу шера 6 феврале хиннай эггара лохагІа йола температура — 31 градус шелал.

ХІаьта 1955 шера кхы тайпа, геттара бІайха, хиннаб февраль. Цхьацадолча шеранна кхашкара балхаш де а мегаргдолаш бІайла хиннаб февраль.

Юххера а Іа хургдолаш дий укх шера? Хург-м да, цхьабакъда, шийла хургдац из. Юкъера лаьрхІача бетта температура боарамал дукха лох е лакх луш деноаш хургдац. Бетта керте дуккагІча дакъе бийсашкара температура 8—13 градус шелали деношка налогара 10 градусага кхаччалца йІовхали хургья. Йоачаш боарамагІа йоаггІача тайпара хургья, догІа а тІаьда лоа а деллхаш.

Л. ТОЛСТОКОРЕНКО,
инженер - метеоролог.

Редактор **Т. А. ТЕБОЕВ.**

«ИЛЛИ» — ФОЛЬКЛОРНИ АНСАМБЛЬ

«Илли» оал республике эггара хьалха віашагІъеллача фольклорни ансамблах.

Ансамбла хьалхашка дукха проблемаш уттт. «Илли» яха ансамбль шу гаргга ха хьалха віашагІъеллай. Ишттача лоацача хана хала да халкъо хьанхеллачох дикагІдар чу а лоацаш. Йназ репертуар віашагІйолла. Ансамбль хІанз шийн репертуар лаха езаш я.

Из декхар кхоачашде могаргда ансамбла, нагахьа санна Нохч-ГІалгІай университета вайнахьа отделене, исторе, филологе, социологе институто дика новкъостал дойя. Цу гІулакха ишттa сарцагІбоала беза Нохч-ГІалгІай фольклор мел довзаш бараш а.

Фольклорни ансамбло иллеш даьха а ца Іеш, ишттa халхараш а ду. Концертех дІакъовстаде йиш йоаца дакъа да литература. ХІаьта таханерча дийнахьа цу ансамбло дикагІа шаьръяьр а Іомальр а музыка я. ХІанз долаш дола литературни дакъа хувца а хувцаш, укхаза юкъейоалае еза халкъа кхоллаис дикагІа йола шедевраш.

Ишттa кердача ансамбла чІоагІа проблема а хинна дІаеттад бокъонца йола халкъа костюмаш віаштІехьйоахилга а. ХІанз ансамбло тІадувхалу баракъаш ше лелаеча цІерага хьежжа дац.

ХІаьта а, мел халонаш духьала уттте а, ансамблата тІа-тІа кха болаш боагІа. Нохч-ГІалгІайчен культурни вахаре дика дакъа хулаш латт цох.

ДІадахача шера декабрь бетта «Илле» 100-гІа дола концерт хилар. Цу концертах віашагІнхийтта ахча Машара фонда дІахьожадаьд. Из а хьалхара концерт санна, Шалински района Автуре яхача юрта хилар. Юбилейни долча цу концертах ала йиш я ансамбла коллектива из творчески отчет яр аьнна.

Мишта чакхдаьлар из концерт? Эггара хьалха белгалдаккха деза ансамбла профессиональни боарам лакхбеннилга. Ансамбла артистех дукхагІа бараш художественни самодеятельносте дакъа лоацаш хинна нах бар. «Илле» бокъонца йола коллектив віашагІъедлар ва НГІАССР заслуженни артист Эдилсултанов ШитІа. Цу хьинар долча товзанчо, ансамбль віашагІъелла ца Іеш, аьттув хургболаш дІаболабир цун болх а. Ишттa цо ансамбла болх тоабара юкъебоалабир лакхера образовани йола музыканташ Ужахов Мухьмади Мазаев Альвин. ТІехххьарвар хІанз ансамбла музыкальни кулгалхо ва. Из бакъахьа даь гІулакх да. Альви керте литтар бахьан долаш ансамбла оала иллеш тІа-тІа художественни форма дикагІа йолаш хул.

Концертни анализ йича хьахьокх илли ала ховш бола нах укхаза болга. из проблема керттерча дакъе къоастаяьй. Дика перспектива йолаш ба солисташ Ясаев Мухьмад, Озиева Малхаазни, халхархой Чакороев Рамзан, Булкушева Люба. Цар новкъосталца «Илле» кхы а керда толамаш доахаргхилараx шеко яц.

1981 шера январь бетта деза ансамбла концерташка дакъа лувца волавеннав РСФСР заслуженни артист, НГІАССР халкъа артист Дагаев Валид. Вовзаш волча артисто «Илле» къонача музыканташца лелажеча кхоллама доттагІалах доккха беркат даргда, цу ансамбла художественни боарам кхы а айбергба.

Ансамбль хІанзалца шийна карагІдаьначох доккхал даь Іе дага яц. «Илли» критиках кхерац, из цунга хьежаш я. Нохч-ГІалгІай художественни культура езаш мел вар цун болх тоабе оарцагІваргва аьнна хет.

В. ЗИМИН.

ТЕЛЕВИДЕНИ

12 ФЕВРАЛЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Іуйранара гимнастика».
9.05 — «Мича ма, хургапча»[illegible]
9.35 — «Карл Маркс». «Къона шераш». Телевизионни дукхача серей художественни фильм. 2 сери.
10.45 — П. Сарасатен, И. Д. Гершвинех «ЧІоадарга лаьрхІа миниатюраш».
11.20; 14.30 — Кердадараш.
14.30 — «Массаза а авангарде». Телевизионни документальни фильм.
15.50 — Биатлонах 10 км. Йола дунен чемпионат. Финляндера передача.
16.30 — «Эрсий къамаьл».
17.00 — «Къонахбарий кхоллам».
17.30 — Бурган лоацача хоккея дунен чемпионат. Швецен — СССР-ен сборнеш. 2 тайм.
18.15 — «Миллионий ловзики университет».
18.45 — «Тахан дунен тІа».
19.00 — «Вай бераш». Киноконцерт.
19.10 — «Халкъий илланча»[illegible].
19.55 — «Карл Маркс». «Къона шераш». Телевизионни дукхача серей художественни фильм. 3 сери.
21.00 — «Ха».
21.35 — Хоккейх йола СССР чемпионат. «Спартак» — ЦСКА. В. И. Ленина цІерагІча спорта Дворцо центральни стадионера трансляци.
22.10 — «Тахан дунен тІа». Информационни выпуск.

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачай программа.
8.05 — «Ильма школа».
8.35; 9.35 — Аьмараш. 4 класс.
9.05 — Ялдархоша В. И. Ленинах лаьца. Лувн М. Прилежаева.
10.05 — Къаннаша да испанский меттала.
10.35; 11.05 — Л. Н. Толстой. «Бал хинначул тІехьа». 7 класс.
11.35 — Мишта, фу хьех ПТУ.
12.05 — Студенташта-заочникашта. Лакхара математика. 2 курс.
13.30 — Іилман коммунизм.
14.05 — Кийчон отделений лакхоргІараша. Математика.
14.35 — «Камо тІехьара котолох». Художественни фильм.
16.05 — Ялдархоша В. И. Ленинах лаьца. Дувн из дархочо М. Прилежаева (эрсий меттала)[illegible].
18.00 — Юцаш я парте XXVI съездага йола КПСС ЦК проект. «Іилманаша — оттаьттала» (нохчий меттала).
18.15 — «Нохч-ГІалгІайчу гІоана».
18.35 — Атеистически темагІа.
18.50 — Киножурнал.
19.00 — «БІаьстен лартІа кийча е эза» (гІалгІай меттала).
19.10 — «Лоавар? Дан. Зулам да!». Грозненски студе телевидени фильм.
19.30 — Кердача книжкай вотІохашка гІоана. «Новкъа віашагІкъетар».
20.00 — «Бийса дикаха хийла шун, бераш!».
20.15 — «Комсомольская правда» газета приз яккхарах чича хлузел даьлла йола Ерригсоюзни хьэш. даьлла йола Ерригсоюзни кьэш[illegible].
20.50 — И. Брамс. Концерт.
21.40 — «Безамо гоше дан». Телевизионни художественни фильм.

13 февраль.
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Іуйранара гимнастика.
9.05 — Дукха еза стиххаш.
9.35 — «Карл Маркс. Къона шераш». Телевизионни дукхача серей художественни фильм. 3 сери.
10.40 — Ф. Мендельсон. 1 симфони. Мистеньлча — Кердадараш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — «Керттера бурова». Тюмена мехкаьттанхоех дола телевизионни документальни фильм.
15.40 — ДІаьвах дунен халкъашта шуьерча конкурса лауреата А. Севидова (фортепиано).
16.05 — «Москвичаша — парте съезда».
16.35 — «Сакъердане стартаи».
17.20 — КПСС XXVI съезда делегатах. Социалистически Къахьегама Турпалах. «Донбассметаллургмонтаж» треста бригадирах П. Т. Медведевах йола очерк.
17.35 — «Фальг болча хьошалгІа». «Зиго моэрм». Мультфильм.
18.45 — «Тахан дунен тІа».
19.00 — «КПСС XXVI съезда нагъадолхам». Казахски ССР телевидене программа. Казахски ССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела С. Н. Имашева къамаьл. Документальни фильм. Искусства мастерий концерт.
21.00 — «Ха».
21.30 — «Залотая левица». Анна Павлова.
22.25 — «Тахан дунен тІа».
22.40 — «Студера бертІ илли». Останкина Концертни студера кхевой холлакашта шуьера эстрадни программа.

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачай программа.
8.05 — «Эрсий къамаьл».
8.35 — 9.35 — История. 4 класс. «Цу деной сийне йиллургьяц».
9.05 — Советски изобразительни искусство.
10.05 — Англайски мотт.
10.35; 11.05 — История. 7 класс.
11.05 — ПТУ дешархошта. Физика.

СТУДЕНТАШТА - ЗАОЧНИКАШТА

13.05 — Лакхара математика. I курс.
13.50 — Марксистско-ленинско этика керттера категореш.
14.05 — Кийчон отделене дешархошта. Физика.
14.35 — Советски изобразительни искусство.
15.05 — «Селхьий дагардар». Телевизионни журнал.
15.50 — Природоведени. 3 класс.
16.10 — Обществоведени. 10 класс. Социалистически демократи.
16.45 — Спортивни передача.
17.45 — «Арам Хачатурян». Научно-популярни фильм.
18.30 — «Сийдолча моттагІаш хьаст».
18.50 — Киножурнал.
19.00 — «Нохч-ГІалгІайчу гІоана».
19.20 — «ХІара Іаи да — хьункьанаш!»
19.35 — Съездагара съездага. Шалинский район.
20.05 — «Бийса дикаха хийла шун, бераш!»
20.00 — «Юртарча клуба сценаш» (нохчий меттала).
21.00 — П. И. Чайковский. 3 квартет.
21.40 — «Нана хила». Телевизионни художественни фильм. 1—2 сереш.

РАДИО

12 ФЕВРАЛЬ

7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.25 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.25 — Халхара кицной ритмаш (гІалгІай меттала).
11.15 — КПСС XXVI съезда нагъадолхам. «Хьалха ба коммунизм» (нохчий меттала).
11.30 — В. Макроусова хилей темагІа йола фантази (эрсий меттала).
11.45 — «Дог цІена наь» (нохчий меттала).
15.15 — Передачай программа. Хаоттамах йола хоам (эрсий меттала).
12.16 — А. Пахмутова. «Даьхе яха фоальни цикл» (эрсий меттала).
18.30 — «Дей тема» (эрсий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала).

13 февраль.

Съезда хьалхарча къахьегаме вахте — Грозный

6.40 — Шовна, социалистически кхье котало яккхаршш!» Концерт (эрсий меттала).
газета обзор.
7.25 — «Ленинни некъ» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.25 — «Шовна, социалистически кхье котало яьккхаршш!» яха концерт дІаходийхар (нохчий меттала).
9.15 — Съездагара съездага. «Дег гІездолха хувцамаш». Передаче дакъа лоацаш ва КПСС Грозненски горкома хьалхара секретарь Н. И. Семенов (эрсий меттала).
15.15 — Передачай программа. Хаоттамах йола хоам (эрсий меттала).
15.16 — «Юцаш я парте XXVI съездага йола КПСС ЦК проект» (гІалгІай меттала).
15.31 — «Вовхлой вахар». Радиогазета (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала). [illegible]

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллен Грознен хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 3—8 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 3—8, Грозне 5—7 градус йІовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка дохк а доалаш, малхбузехьара секунде 7—12 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсаш 2—7 градус шелали, дийнахьа 5—10 градус йІовхали йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковска ул., 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителя — 9-24-03; бехктоххама секретара — 9-24-00; отделаш: партийни вахара — 9-24-04; промышленносте транспорте — 9-24-01; юрта бахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кехаший — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорская — 2-89-88.

Газет арадуал шинарен, ереи, шоаттен деношка.

СФ00034. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 567.